

Worješki.

8

3214

Worjeschki.

Přez dzewjeć stow hódančkow z trěbnym klučom.

Za swojich wujkow a swoje ćetki
po cyłych Serbach napytał, wumyslił, zestajał
a do serbskeho kraja pušćil

džed Štótežko.

Budyšin.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

1907.

Worjeschki.

**Přez džewjeć stow hódančkow
z trěbnym klučom.**

Za swojich wujkow a swoje ćetki
po cyłych Serbach napytał, wumyslił, zestajał
a do serbskeho kraja pušćil

džed Štótežko.

Jakub Wjaceslawski.

Budyšin.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

1907.

4/8-3294

Maćičnych spisow čo. 111.

Pschedklowo.

Budyšin 1895.

Lubi budžerjo!

Tu starobabjazu baju wo cžertowej nosy snaje spišaczel tutychle knižkow runje tak derje kaž hewaš shtó w Šerbach.

Tež jemu šu cžastokrócž bali, kaš šu pjecža něhdy hólzy a holzy na pschasnym wjecžorje byli, a šebi počželi hódancžka k šabawje dawacž. A š dobom je cžertowa klacha š kadołba šjěka, a hłóš je šhrimał: Hódajcže, hódajcže, kětko je to košmow!

Kopoliz wowka je š tuteje nałhanke šrosunicž chžyła, šo šu wschitke hódanke š hrěchom.

Kotšiz šu tajkiche knotazyč wocžow, š tymi šo woboshecž nam hódno njeje.

Haj hdyž šo wo tajke hódanja jedna, kajkež šu w sprochnjenej dawnosčzi kračoj abo cži hódanzy měli, kotšiz šu w praschizach ludžicžkam bali a khal, prajimy tež my: prjecž š nimi!

Te hódancžka paš, kotrež šu ša rosum to, šchtož je ša košu bruš, abo kiž šu psche wostudu škódnny a štrowotny lěš, te šebi njedamy wsacž.

Wulki traťtat wo hódnocže rosum wóšjatych abo na šabawje hojatych prascheńcžkow pišacž, to njeje nam k woli ani ša wustojnych nusne. Dosčž na tym, hdyž š krótka prajimy: Čžiste a pózcžiwne hódancžka maja ša lud a mješ ludom stare a pošne prawo, njech šo tež někotrym ša rjapom šhibolecžk je šmješkom taji.

Komu njebyło š biblije snate, šo šu hižom w šastarsku hódancžka měli?

Njej' hižom Simson Filistam twjerde worjechi łupacž dał?
A njej' ta arabiska kralowa pschischka, i tajkimi praschmami Salo-
monowu mudrosčž spytacž?

A i pōsdnišchich wěkow: Schtó njeje wo hōdanskej mudrosčži
kralowskeje džowki Sibusche a jeje wobeju šotrow šlyšchał?

Nasch, nam Šerbam pscheczelnj professor Čžerný i Brahi,
šłowjanskich starinkow šwědomy knješ, mohł nam do drobna roš-
pišacž, kajke rjane hōdanja šu hižom šastarsku šłowjanske splahi
šnaše.

A wschał tež stare němske a poněmske ludy pěstunjachu rady
hōdanja, haj šamo na knježich dworach a w kralowskich hrodach.
A w prjedawšchich stotkach mějesche hōdanje wjetšchu wažnosčž hacž
nětko. Schtó je, kiž njewě wo praschmach we powědach „Edda“?
Schtó njesnaje „Wartburgsku špěwansku wójnu“?

Tu jednanje njebě, kaž pola Simsona, něhdže dla šfizeczoch
koschlow a šjoch džęšatkow njedželskich šukni. Tu wo hłowu
džęšche, kiž na šchiji šteji.

Abu šchtó njewě wo baji wot pišmarja Gozzi, i kotrejež je
Schiller „Turandont“ wsak? Njebě tu kčžjata krašniza, kejžorska
džowka, ša mudre šhōdanje i mytom? — —

Tež naschi šerbowšy wōtzojo šu hižo se starych čžawow šem
šwoje hōdanja měli. A njech wschał šo i nimi i najwjetšcha wo
žane wulkotne wězy jednašo njeje, je šebi tola tu a tam něchtōžkuli
rjane myto wuhōdał. — Wo tom njech tale powědka šwědcži:

Blisko pschi Budyškim tachantštwje je nahladny dom. Tu
hrajachu w hornjej jštwi po žylnych nozach karty. Nichtó wschał
njewě, šchtó šu čži hracžy w čžornych kabatkach byli. — Delka
we nasadneje štwicžy ležesche šhora, starušchka wudowa we šožu.
Ta pocža šrijedž nozy: „Šertka, dži, šatep a nawar mi štyškniveho
šela! Mje žalostnje boli!“ Šoležka šchešasche hnydom, ale wscho
podarmo. Žana šchricžka šo njechasche žahowa jimnycž. Duž
škaša jej wowka: „Šmašaj šo horje. Tam hiščeže hraja a tepja.
Wuprosch šej žahleho wuhla a šatep mi i tym!“

Hdyž nětko Hertka horka wo wuhlo sdychny, rjekny jedyn s tych hraczkow: „Dha šebi s pjezaka nabjer, hinaf pak niz hacž do horscheže. Šhódaž mi, šhódaž, fak šej to šapocžnjesh!“ — Wona šebi pomyšli, fak by to šchło, šo šebi ruku wopalicž nje-trjebała. A mudra myšlicžka jej do hłowy šajě, šo to hnydom šhóda. Ššej do horscheže popjeła šypnywschi, nakładže na njón tych žehliwych wuhlicžkow. A fak jej nicžo njebu. To pytnywschi šawoła s nich jedyn: „Tebi je wěšče cžert mudrosče dať!“ A wona wotmolwi s dobom: „Mój rosumčžk je Boži dar s njebješ!“ Čědy to wo Bosy šrjekny, šo wschitzy šhubichu a wočoło njeje bu kołmasna čzma. Šo šchodže běchu te wuhlicžka jej šwěčžki. — A k wowzy pschishedschi móžesche nětko šwěčžicž a tepicž. A hlaj: to wuhlo bě škoto. — —

Čež šo bajki baja, fak běchu někomužkuli hódancžka pomoz, šo njeby druhim k woli byčž trjebať. Na pschiklad tale:

Strom je hora pola Wóšporka a Žarkow, „Wóšmužowa hora“ mjenowana. Duchojo tam něhdy pschebnywachu, a to fak šmjercž-rady, šo šej nježadachu, nihdže dale čzahnyčž. Šusto wokolanow na hódanje nadpjerachu, ale to s tajfimi prašchenjemi, kotrež běchu nimo měry čžemne. Čež se žadanjemi špytowachu, kotrež ničtó wudočonjecž njemóžesche. A to běšche se šamyškom. Mjes nimi bě tole wěščenje se šarschich čžawow: Šeli šo něčtó s wokolinu šhóda, šchto šo to do hódancžka taji, nješmécže tu dlěje byčž a dyrbicže juž prjecž.

S jenyj ranjom worasche tam knježi pohoncž. Šaškschawšchi s hory džiwnu haru, posasta wón s pluhom, a jemu běšche, kaž by rjekł, šo tam něčtó tykanzowe deńza mjeta. Mimo toho wonjesche tež po tykanzach, fak šo šo jemu jich jara sechzy. „Džitaj“, pschiwoła wón brunacžomaj, „džitaj! Tu je šhudno; pschetož jow rěka: Nošej wscho a hubje nicžo!“

A hdyž wón na tón horni kónž tam šašo pschijě, fajki džiw wuhlada! Mjane blidko běšche psched nim, na tym nanajrjeńšchi šwašny tykanz, kaž tež pódla škoty nóž a šchleńza šměwfateho piwa. Pschi tom šěndže s hory hłóš: Tykanza šo najěš; ale fromu na-

kracź nješměšch! A to pivo wupij; ale nješměšch do schkleńzy noša tyknyč.“

To bě dźiwne požadanje. Ale mudry pohoncź nješmódasche dołho, dokelž hnydom sadrě, kať ta wězka pónďže. Duž s tym šlotym nožom poliwě s nutška kromy wukra, a da šebi jón pěknje šłodźicź. Ale kať šo šobu napicź? S nošom tola do tej schkleńzy nješmě! Šak tež to šhóda. S kónz teho pola bě bosowz. S teho šej kruč schmutwje wurěšawšchi wustorczi to žro, a měješche s tym pschprawjenu trubjel. Teje jedyn kónz nětko do huby, a drubi do tej schkleńzy! Tak šo tón žyly pitk wušrěba. Šako bě dojědk a dopik, šašo ša wotežku pschimny. Duž šleczi jemu ša šhribjetom hłóš: Čžert je tebje mudreho čžiniť, šo šy šhódať. Nětko šmy pschewinjeni, a je s našchim pschewytkom tu kónz. Šlě, haj jara šlě!“ —

Šsu pať tež s dawneho čžaša powědky, kotrež nam praja, šo by bješ mudreho šhódanja žiwjenje šhubjene byľo.

Wšmimny jich tši.

I. Tam pola Boranez worasche rólnik. A pschezo, dojěwšchi na delni kónz, wuežuchny tykanzowu wón. Tež šlyšesche, kať by šchtó s šopatu praskajo woľať: „Marata, šopatu hew! Marata, šopatu hew!“ Tykanza hłódnny wón rjekny: „Najebacź šopaty! Marata, tykanza hew!“ A hnydom šo s kónz pola tykanz na čžistej trawzy šjewi, a pódla bě šarancžk s jeschčatym pivom. Šdžiwany rólnik šlyšesche woľacź: „Dha měj dha šo nětkole k jědži a k picžu, hdyž šo čži chze. A jeli šo by s bojoscžu nječhať, torhnyje čže šmjercź! Šěš teho tykanza. Žyly pať dyrbi wostacź! A wupij to pivo. Woblicžo pať njedyrbišch do teho šarana šłožicź!“

Wón wotežku puščezi a myšlesche pschi šebi a džesche: Kať šo to štanje? Šódaj, mój bratsiko, šódaj! A wón tež woprawdku šhóda, a wukonja tu wěz takle: Ššrjedžišnu tykanza wukrawšchi njenacža kromki, a šebi šešłodźicź da. Tak dobreho hiščeže njeběšche jědk. A nětko to wonjate pivko! Ale kať to, hdyž do teho šarancžka nješmě woblicžo šłožicź? Wón wuwjerczi s nožom džěrku do šarancžkoweho dna, a pivo wot spody wupi. Tak dobreho ženje piť njeběšche. — A hdyž šo potom na šwoje woranje wróczi, šrosumi hłóš: „Kotry čžert tež to je čži to wuhódacź pomhať?“

II. Sastarjku bydlachu w holi někajke duchi, Worawu abo Wurlawu s mjenom. Te khodžachu wjeczor s rasom džeřacžich do wšow a hladachu sa tym, hač žana pschedlicža hiščeže po džeřatej hodžinje pschedže. Něhdy lepichu tajku. Tej dachu počne mjezki wrjeczenjow a džachu: „Te napschedž sa hodžinu počne, abo ty by dženša poslednje pschadka!“

Tak mohła sa tajku khwilku to wufonjecž, a morjenju wuńcž? Hódajo na to, šhóda šej pomozny pschicžink. Wona napschedže na kóžde wrjeczenjo dołhu došč nicž, so móžesche je s njej wobwicž a so drjewa njebě widžecž. Tak šdachu šo wschě te wrjecžena počne. Wurlawu pschińdžechu a hrabnychu mjezki a wscho, ale tej pschedlicži šo nicžo nješta. Slě budžesche sa nju było, njebudžishe-li šebi se šhódanjom pomhacž wjedžaka.

III. Plějerka pschecžaka šebi na poli počdnjo. Duž pschińdže pschipočdniza na nju, jej hłowu se šerpom ščecž. Se styskom ju plějerka proschesche: „Wostaj mje božedla žiwu!“ A šcherjawa smórcža: „Nječ dha nječ je, je-li so chzesch mi žylicžku hodžinu wo lenje powědacž. Se-li so niz, runy pucž šhonišch, pschecžo mam šerp!“ — Někotražkuli žónska drje wě žyly džeń rěčecž a bacž a babotacž. Ale psches žyly hodžinu wo ničim dalschim, hač jenicžy wo lenje bacž? Kotra by to mohła? Ale ta našcha šej pomozny šhóda.

Wo lantym šymjenju počawšchi, bajesche pomakku, pomakku rěčžo, roščahowajo šłowcžka tak na dołhe šynki, so budžesche mohła hač do šmėrkow wo lenje rěčecž, a njeby ju šmjertny šerp sa schiju wsak.

Nimo teho šebi pschipomha s tym, so sa kóždym hróncžkom šanošchowasche: „Haj hlej wschať haj, s tym lubym lenom njeje niz mała ale tak jara, haj jara, šmjercž jara wulžyschna hara!“ S tajkeje pomozku pschecžinja stajeny čaš. Hiščeže njeběšche hač do lentorhanja pschišchła, hižo na žyrkwi jenu wotbi. Pschipočdnizny čaš bě nimo. Duž čžekata swoła: „Djaš je čži napomhať šhódacž, tak šmjertnemu šerpej wuńcž!“ —

Najlubšchi! Hleježe, tať šu hižom něhdyšchi Sserbja powahu ša hódanje měli. Te šdžělene powědky šwědcža jeno wo tajkim rosumčžku, kotryž šo wě š košydkow wuhódacž. Našchi prjednižy šu pať tež hódanja na šłowa měli, mošhy jašnicž a š sabawje šměšchki hajicž.

Mješ nimi tež tajke steja, we kotrychž kušć jěreho jadrješchka teži. Wšmimy na pšchiklad jeno to šastarške prašchenje: „Pšhecžo nješněšdži bacžon na žanym mlynje, hdyž tola hewať rad na třechi twari?“ Ze wam ta wotmołwa šnata? „Bacžon šo jeji dla boji; pšchetož mlynť bjerje!“ Š tym chžychu rjež: „Mlynť šebi rady š zuseho połnišcho měri, hacž po prawom šmě.“ — Abo to něhdyšche prašchenčžko: „Šchto je tón štawcžk, kotryž najwjazy hrěšchi a rani?“ A šchto šo wotmołwi? „Žonjazy jasnyť!“

Doscž na tym: W šańdženyh cžašach běchu tež hižom w Sserbach našłowne hódny a hódki.

A nětcžišchi Sserbja je tež maja; ale pať žanych knižkow nimaju, kaž wšchelake druge ludy, do kotrychž by je šchto šestajať byť. Šedyn wě te; drugi wě tamne. Nihdže pať njeje ničto, kiž by je wšchitke w hromadže měť.

Šběrnik tuteje šhromadki bu hižo tójšchtofrócž namołwjeny, šo na tajku šběranku dacž, hižo hotowe kuški — štaršche a nowšche — hromadže šebracž a tež te worješchki šam je šwojeho šchtomika pšchimdacž. Wošebje wabješchtaj na to wjele raš njebohej wótcžinzaj Šsmoleť a Šórnik.

Ale pšchi šwojim wobšchěrnym šastojniškim džěle, pšchi šwojich wažnišchich literariškich próžach, š wotkal budžěšche š tomu třěbneje šhwile nabracž móhť? Nětko pať, hdyž je jemu wotpocžinť pšchišchoť, je na tu požadanu lubu robotku šchoť. A hleježe, wjazy hacž běšche šebi šam myšliť, je tutyč hódancžkow še šwojich wšchelakocžašnyč sapiškow do šyłki šestajecž móhť.

Někomužkuli šnano pšchińdže to prašchenje:

Šať tola je to móžno, šo je ta šběrka tajka wulka šrostka?

Na to budž takle wotmołwjene.

Tón šběrať móžěšche hromadže wšchelakich žorleşchcow šwužiwacž.

Najprěnsche hódanczka blyšesche w narodnym domje. Wowka a džěd běšchtej wustojnej duschi. S woběju erta je hižo w přěnich kholowczech wšelkeje maczišny dostawał, přědy hač je šěbi na žane pižanje myšlil. Pošdžišcho, spochi s ludom a mješ ludom žiwu, je šěbi s ludoweho erta na šnadne papjerki pižal, šchož je hdže šcho hódneho blyšchal. Něšchožkuli je na pschajach a tež na šabawnych wječorkach do wušchow brał, a najwjazu — šcho by to rjeł? — je we wšelakich mlynach blyšchal. Po šwoju mužu do mlyna pšchindženi ludžo bychu druhdy na domlěwki cžakacz dyrbjeli. A šo jich njeby wostuda kójika, bychu tež pschi druhich rošmołwach hódanki k šabawje pschischke. Hižo je psches polsta lět, šo je špižaczel w pschiwušnej šwójbje w Šešchowškim mlynje hódanczka blyšchal. Wjětschi dobytk pał je w „Kralowym mlynje“ pschi Delnjeje Rinje mět. Tu běšche tehdy mišchr Jan Wiczas, mudry a nadobny muž, kiž je hiščeže džěniša po dawnej šmjerczi cžescženy, polny jažneho ducha, a pschi wschej křwalnej pěknosčzi tola pózcžiwym pošměwkam dobry.

Alle tež druhim škladnosčzam — šamo w forczmje pschi šchleńzy piwa — njeje tón hromadžer nimo hič dawal, šo njeby s nich pschihódnych prajidmow brał.

Šchož je tak ša dołhe lěta s ludoweho rta nahromadžicž mohł, to je pał w přěnjotnej wutworbje šchowal, abo pał, hdžež bě trjeba, jemu woblicžo smył a škladnišcheho wušłowa dał.

Samjelczecz nochzemy, šo šu tu, kaž šu to wustojni pscheczěljo chžyli, tež něfotre plodžiki šběrnika pódla.

Něšcho tych wězkow, tych najbóle šwitych, je špižar w přědawšich lětach ša Lumir špletł, ša nětko wušnjene towarštwo literariškich Šerbow. A malinku druhich je ša šwoje škulšte jako tež ša šwoje šamšne mlodžata šwjedł. To najbóle wo mnohich praschenjach s pschirody placzi. Duž je bjes džiwu, šo je tež mješ nimi štadlešcho bibliškich praschenčzkow. Alle wjětschina tych šamnych mějesche žórko w ludowym ercže. Šerbskeho lubeho luda mnohota džerži šo — džakowano Bohu! — pschezo hiščeže šwjateho pižma, a dawa rady pošakacz, šo šu jemu tajke praschenja hódž. Wošebje ma šo tuto šwědcženje našim lubym štarym dawacz. —

Njeje bjes tajkich praschenčkow, kiž su tak lóžke, so mohł so nimale hóršchicž abo i najmjeńšcha smjecž.

Schto chzedža tola te sobu? — Te taja, tón pušorny žorcžik: hódac wotmołwku schtó wě hdže pyta, a potom chze so jemu samemu smjecž, pschecžo so hnydom na teho schibacžka dohladał njeje.

Alle kač je tón hromadžer horstku tych praschenčkow pschipschijecž mohł, kotrež dže žane prawdžite hódanki njejšu, haj njejšu nicžo hacž hołe praschenja někajkeje wědy, njech je i natury abo njech i knihow?

Wone su pschijate, dokelž je mjes ludom husto kaž nawoprawdžite hódancžka nałožecž klyšchisch. To hižo došč dopraji. Alle pschispomnicž chzemy: Wone maja tež i wjetšcha tajki a hinajki pschicžink, kotryž sebi nimo pomjatka tola tež pschemyšlenje žada. A psches tole bliža so tomu, schtož chze kharakter prawdžiwych hódankow mječž.

A i kónza to pošlednje praschmo; a teho so poštróžicž móhli:

Pschecžo njejšu te wěžki druhého porjada dostake?

Hdže widžisch tu žane logiske kategorije?

Abu njebyło lěpje, te hrónčžka swjasaneje rěčže wošebje sebracž, a šašo wošebje te, kiž pěšchi rěčž maju?

Abu njeby so alfabet najlěpje k porjadu swužiwacž měl?

Njej tajke „jene do druhého“, kajkež mamy tu psched sobu, wostudke, mjeršaze wono?

Wo to budž pokoj, a njesapocžmy žaneje swady!

Tón spišacžel praji: Kunjewon takle šym chžył. W tym samyšku tež hiščeže hódancžko teži. Psychologoj budža tu pschicžinu i lóžkotu šhódacž, a i kóždžicžkim druhim dajmy sebi byčž!

Njech je tón šplodžik dołheje prózy žórleschko teho, schtož spišacžel tutych knižicžkow lubym Šerbam a Šerbowkam pscheje:

Žórleschko pěknje šabatnych hodžinow!

J. R.-W.

I. Přeni staw.

1. Hdyž so do njoh' dobywaja, myšla šebi tak a hinaf; a hdyž
šu so domašali, njeje wono dlěje sa nich to šchtož prjedy.
2. Wot ranja hač do połdnja dale mjeńšchi; po pschipołdnju
t wječoru pak dale wjetschi.
3. Kotra šwěza žiwjenje t cžlowjeka šdunje, a pschi tym šama
tež hašnje?
4. Šchto ma baczoń pschezo w pyšku?
5. Starscheju džowcžo, a tola nicžeja šotra?
6. Na kotrym kowje roscže seleny šersawž?
7. Čašnik je, kiž njeńdže nihdy,
Nima porsta, koleška,
S jašnym dnjom pak pokasuje,
Šchto je čaš a hodžina.
8. Hdy ma wobužna žona šwoju pětnu šhwilu?
9. Šchto čžini tež špizy mjeršazu haru?
10. Šchto ma na Domašcha po nišku pucžik a na Šana wyšoku
dróhu?
11. Wona macža, hdyž so lěha;
Macžecz budže, hdyž so šběha.
12. Šchto we wodže hubu rošdaja a šo tola nješafřebnje?
13. Kotry „šnješ“ ratarjej t woranju šluži?
14. Na žiwym drjewje wišaja šwony, te nješlincža nifaš ale
dawaja mjedowe wutki.

15. Ze seleny kerjaschf; na tón so bydaju ptacžki, tym so fšchidleschka běke; hdyž so te šhubja, nastanu proste selene měschki, a do tych so kulki spłodža, te džěcžatam njemało škodža, tuž do nich rady šej khodža.
16. Schto nój a brodu a schiju do džěry tyka, a žyke njemóže do njeje šalěscž?
17. Komu kicž a komu kttu?
18. Kotra woda móže šama pluwacž?
19. Kotry wós nježkobi žaneje koliye na šwojim pucžu, a měk-li što zentnarjow wjesčž?
20. Kotre kóto ženje na šemi njeje a so jenož druhdy na njebju šjewja?
21. Schto wotbywschi brodu šastanje šklužicž?
22. Kolesow nima a cžehniwoh' škotu, a wjazy nakladu wjese, dylžli što wosow.
23. To njeje wós ani cžokm, a tola wodu po krajach wosy.
24. Schto so cži mužikojo, kiž na běkej runinje špja, nješyknu šklowcžka a tola powěštvo praja?
25. S morja štupa do lošta,
 S powětrom dže do kraja;
 W kraju na šem padajo
 S wocžow pod šem minje so;
 Totoli so še šemje;
 Do morja šaš' wrócžo dže.
26. Kotra jěšdžawa bjese wscheho klepota jěšdži?
27. Šsyno je trjebało šchtó wě šchtó lět, a ša nim so wotawa kóždu njedželu šycže.
28. Anjesej a poddanej pošklužu jónkrócž, a šchtóž je mje potrjebał, mje njebudže nihdy wjazy trjebacž.
29. Trufacžez seleny došhacžk pschi žerdži wiša a so š wěšikom cžumpa.
30. Dže šobu, hdyž kruwa do wody š napicžu dže, tež wocžinja hubu, a njepije tola.

31. Wócžy ma a njewidži. Wuschi ma a nještyšchi. Šubu ma a njerěcži.
32. Nima ani nohow ani šchidlow, a tola wysche wšy stupa a lěta.
33. Šhto bě cžlowjet ščiniš, prjedy hač je wstanyš?
34. Šhto cžlowjet prjedy dołonja, natwaricž abo špotorhacž?
35. Šy hižo połoju šwinjazeje hłowy hdže š dwěmaj wocžomaj widžak?
36. Kotre płody nihto došrawjene njeje ale nješrake?
37. Kelko je tych šedmišpanzow byto, kotřiž šu cžaby pšhešcžehow w škale šhowani pšhešpali?
38. Dwaj mužej a dvě žonje, kelko chže jich to bycž?
39. Kotre koscže w koscžach šedža?
40. Prjedy twjerda šelena,
Potom mjehka módruschka;
Nažokt mjaško šłódke ma;
Nabrun kamješčt wošrjedža.
41. Šhto je to: Šzim bohatsche je, cžim bóle šo ponižnje šhila?
42. Šhto njewidžiš, nještyšchiš, nješłodžiš, ale š dwěmaj džěrkomaj pytnješ?
43. Dłěje wariš, bóle twjerdnje.
44. Běka leži se šymu,
Wofeleni w nalěcžu,
W lěcži pšychna kčžejata,
A našymje šaš' šelena;
A hdž jěre wětry du,
Šyma šběli š nowa ju.
45. Šene šu šłóžka; druhe kaž prymki, a šecže kaž pěšty.
46. Šhto žadyn plěchacž njemóže šhubicž?
47. Š njebj a lěta bješ šchidlow, } Ša rybu je domišna,
Wotšal běži bješ nohow, } Škamjeni šo se šymu,
Mjele, rjedži, napoja, } Š wocžow pjercha š horzotu.

48. Schtó s nohomaj teptajzy femsche porjeńšhecž pomha?
49. Džed a nan a syn: kelko to nanow a synow?
50. Schto blyscheži so w nozy, a wodnjo so woczomaj khowa?
51. Nima pyska ani hubow,
Zasyt sběha do swjěrcha;
Blisko nještup, abo kušnje;
Hlej, wón lěpy spóžera.
52. Hdy hora padnušchi dele wurasy jamu?
53. Kotre bibaski so njewarjene do huby bjeru?
54. Kotre selo rospjerschi symjo, hdyž so tej praweje tobołki
dótknjesch?
55. Kotry kut w lěbach a tymjeschczach lěta?
56. Schto pschi jacžinjnych durjach cžmu a šwětlo do jstwy nuts
puschcža?
57. Wšchě hwěžki njebjeske pucžiki cžahnu, kotra paš wěcžnje nje-
hnuta steji?
58. Schto swobleka so, hdyž cžopłota do kraja cžehnje, a sešlěka
so, hdyž wona šaš' božemko praji?
59. Kščiža so kóždy rad šminje; na kotry šchiž paš cžescže-
žedžiwzam dže?
60. Schto kumpa so w pjerscheži a próšche?
61. Kotry leńcžk cžerwjeny keže?
62. Kotra džowka nješluži a ma šlužobnizy, kiž jej šluža?
63. Schto so wšchelako huša?
64. Schto hubata žónska šušodam škuša?
65. Schtó wuruna najkhubšchoh' poddana s knjesom?
66. Kosaze rohi a kosaze nohi, kosaza broda, wopusch a šufnja,
a tola niž kosa.
67. Schtó na raczej wopuschi jěšdži?

68. Kral ma dospč naměstnych ludži, kiž sa njeho kłodža; ale hdže dyrbi sam hieč?
69. Schto swěrjotka bluja a cžlowjekam škodži?
70. Schto nima ani stawčka a tola najšylnišeho muža wo semju wali?
71. Hanjej kaž chzesch, wón šo cže njepuschcži, byrnje by s mjeczom do njeho rubak a kakak.
72. Hdny je kuža pokna koleškow?
73. Schto běly njeje ale cžorny, hdnyž je schěry proch se šebje smyk?
74. Kotry kamjen šo hibajo šycži, hdnyž do wody padnje?
75. Schto ludžom s erta bjerje a chže hišcže sa to pjenjesy mččž?
76. S pola wón šo šběhnywšchi
Sradny k njeju driholi,
Machotajo k wyšoku
Spěwa ludžom na polu.
Wócžko widži lědy joh',
Wucho škyšchi spěwančko:
„Wrócžiko šo lěčžo je,
To šo sradni džakujcže!“
77. Schto šebi do džěka šwěcži, wodnjo kaž w nozy?
78. Schto je ta kulojta desčka pokna kulojtych džěrkow, a nihto je šatyfacž nješmě?
79. Ze lóžki kaž proščk,
Ze mjehki kaž mósčk,
Ze běly kaž kryda,
Ššo padajo šyda;
Ze šymneje krywě,
A škónčko jón šjě.
80. Ššchčženy wón je, paš hinaš hacž džěcžo; wón prošy na šwjate skutki; jeho paš njeprošy nihto; ničžo škeho nej' škucžik a tola šu jeho powěšli.
81. Wón njecžini žaneho hrěcha, a špochi naš do njebeš šhladowacž wabi, a tola sam njepšchińdže do nich.
82. Hdže šficžeja darmo rjenišche dary hacž škoto a dejmant?

83. Kwakwakwa a gigaga
Wěcžnje božy do hñěha.
84. Hdy rapak wjazy cžorny njeje?
85. Ssufnja s cžornoh' - homota,
W pjerščeži stajnje schmórana,
Pščežo cžista kemšchaza —
Schtó to tajku šufnju ma?
86. Ska žona drje krute mužiščežo sfludži, a kotry mjehki kuš
mjaša njemóže sfludžić?
87. Čzopły kožuch šu mi wsali,
Na poł nahej běžecž dali.
Měnicže, so symu mrěju?
Bórny nowy kožuch směju!
88. Bachol šo do kupanja sešlěka; schto šo hašle po kupjeli šlěka?
89. Hdyž ju maja, ju šej waža mačo,
A wschač jara, hdyž je s njej šo stačo.
90. S bolosčemi sšhadžachu,
S bolosčemi woteńdu.
91. Čžumpy-cžampy po dworje
S prosta jěšdža po wodže.
92. Šordy płuwač jěšora
Šrosnej cžornej nošy ma.
93. Pščeńdže rěku bješ cžołma;
Mjecže pucžik bješ kšoščeža;
Wjercži rejku bješ nohow;
Tšchape shtomy bješ rukow;
Mjeta s wjeršchkow šad nam k šemi;
Spěwa w zyrkwi s piščeželemi.
94. Do wschěch kwětkow kukoli;
Tworj jědž, pač njewari;
Šyneži šebi do džěka;
Na woboru kačacžk ma.
95. Kotry lětaty had šakuša ludži a šapala wšy?
96. Kotry jaty w jastwje s radošču spěwa?

97. Schto s kaschezom do so bjerje a s mješkom se šebje prošči?
98. S tykanza sežinišch dvě polzy abo štyri běrtlki; s čim čžinimy pjedž?
99. Schto ani hłowy ani žiwota nima, ničžo hačž lute do so šjimate stawy?
100. Schtó ma šłowczka pschemo mjedu šłódke a pschemo wolija hładke?
101. Hdy budže lubjaš te lubjenki dawacz?
102. Kotra kwětka ma pod semju jejka?
103. Ššhecžo djaš njeběha žadławza šojicž?
104. Schto nima žaneje hłowy a tola ma plěch?
105. Schtó w kemšchach se wschěmi štyrjomi džěka?
106. Běly hołbiš bješ pjerja
Sleczi na kercžk bješ liscza,
Kraholž pschińdže bješ pyška
Schlapnje ptaczka bješ pjerja.
107. W nalěczu so psychny potasuje
W lěczi špróznoh' wotškódžuje,
W našymje paš žiwnošcž ma,
W šymje štwicžku wohrěwa.
108. Kotre koniki rady na šchidkach pschi wodach jěšdža?
109. Kotre džěkariki škónzuja w našymje prošdnikow mužow?
110. Prjedy hnidka, s teje waczka,
Potom dudka, s tej mašch ptaczka.
111. Hdyž so do džěrki ji duje,
Wona s džakom šylnje ruje.
112. Š čžomu ma brašchka škobuš se židžanym bantom?
113. Kotrym njelubym hošcžam hošpoša jědojte hriby do mloka drjebi?
114. Kotry kerjaschš na šchtomach roscže a šamo tež w šymje šeleny šedži?

115. Dwěnohacžk na tšinohacžku šedžo schtyrinohacžka zyba.
116. Kosoł, Žid a klucž ju ma; schto je džě ta wišawka?
117. Kotry džen njesměje žaneje nozy?
118. Wodnjo nošy čłowjeka, w nozy hubu rozdaja.
119. Hdyž mje honiš, čěkam czi; honju cze, hdyž čěkaš mi.
120. Bjekar džěsche se žonu, mlynk bě šobu se šotru; kruschwy tši šej nam'fachu: to bě jena kóždemu. Šak to tola ščinichu?
121. Pšches morjo pšchińdžechmy š Zusez, džěchmy do Šsmudžiz, potom do Mlynkež, dale do Šropez a pošles do Šchalkež.
122. Šsy, hólczko, šebi prajicž dał, hdy mudry burik šyje kał?
123. Kotry wjas czi škuži k hojenju?
124. Wěsch — ruby, kiž šo njepšchěštru,
A škót šej ma ša šermuschku?
125. Mje njerad nošcha na hłowje — šym tam, hdžež nicžo njerošče.
126. Kotry rjemješlnik se želesom na hłowu bije?
127. Wuskaj měchaj bjese dna,
Šorka šchitaj do jena,
Šohi pšches nje kašyja.
128. Šchto kamjeńtnu ma wutrobu
A we njej dušchu jěruschku,
Kiž škuži k nowom' žiwjenju?
129. Čymowa je ta latańja,
A wotnješenju šwrócžena;
Šwěczka je ji hašnyka.
Ta nětk šwěczi schtó-wě-hdže;
Bóh daj: w wjeršnym kraleštwje.
130. Kotry Šerb ma na Šerbow najhórschu plampu?
131. Džěrku je drje š pyškom kłok,
Š hłowicžku njej' do njej' mohk.

132. Čžohodla njemóža ške dušche po šmjercži šchericž?
133. Ššo škaŕy šo mnu puŕaja,
 Ššo hród a žyrŕej rošpraška;
 Ššo čžěka w rowach rošwala,
 A horŕy forčža bješ hłoša.
 Po Božej woli šakhadžam,
 A šfót a ludži šabiwam.
134. Wo kim je lišŕka wjelkej prajika: „To budže muž“, a wo kim: „To je muž pobyt“?
135. Hdže řhodža šchěšnacžo š delka na šchěšnacžoch horje, řotšiz š měrom štejo jim ničžo čžinili njejšu?
136. Ššto řo čžim bóle jandželam lubi, čžim wjazŕ wón řwjaty džej řwoje džěka wufonja?
137. Ššto wuřuřcha a wuřuřchene trěja?
138. Ššto ma hórřchu čžwilu: wolij abo doroščženy řolij?
139. Moje š žyła błuŕe mjeshwocžo
 W nožŕy š žuřŕm řwětłom řwěcži řo.
140. Šlej, čžěŕanzam drjewjany klucž
 Še napravil psches morjo pučž,
 Še řdernyl tón honjer a dracž,
 Šdnž čžžyl je jich do jařtwa wřacž.
141. Ššto hiřchže njeje řši njedželki štare a hižo ma plěch na wjerřchku hłowŕy?
142. Nóžka je řtwjelzo, hłójcžka řaž řuř,
 Nóžka ma ničžinu, hłójcžka ma tuř.
143. Šchpař se džiwnej řapicžku
 Njeje džěcžom ř paranju.
 Truhnywřchi mařch plomješŕko;
 Žyrřotatoh' hładaj řo!
144. Rař to dženřa řěka, šštož budže řajtra juřšje řěŕacž?
145. Njeř' we liwřim wjedrješŕku;
 Řamjen šbywa se řymu;
 Rořkopi řo š čžoplinu.

146. Wón steji kaž pjeńk, njepuščeži syta a njecha wam hiež,
hdyž duchanje na njeho njeńdže.
147. S wjercha dno a spody dno, pašy koło-wokoło;
Tolsty brjuch je wošrjedža, do njoh' džera kulojta.
148. Schtó džecziskam njeschwarne nohi najšepje rjedži?
149. Tón wobkuf steji do kruha, a dno te wjele džerkow ma.
150. Wafi šu mje napschadle,
Krošna potom natkale;
Pšches ruki šym schwalcžam schła;
Nětk mje nošy semjanka.
151. Schtyri čorne nohi,
Schtyri čorne rohi
Snaja šmjertne prohi.
152. Nam wušnaj, knjeni korežmarčka,
Schtó wodu droho pšchedawa?
153. Salpeter, wuhlo, schwabl šu
We jnym tworcu w hromadu;
Tón wulke skały roštorha,
A w wójnach wójska powala.
Kaš jomu tola rěkaja?
154. Ma ptacžu drastu w kutleschu,
Tu se samyškom drěli šu;
S nej měch tón schtyriróžkaty
Kaš hrěje w rěšnej lišchnizy.
155. Kotrym šudobjam hornčežer šam džery čžini?
156. Hdyž pošlesčežo ji štorhaja,
Ši Bóhl'byknjes šaš nowe da.
Schtó je ta žona čžampata?
157. Ššo wlecže dołha po dworje,
Najhóršchi poš ju njekušnje,
Šu šaškapnywšchi kotoschka
Paš bjes praščenja špóžera.
158. Ženo w čžmicžkach derje widži,
Běly džej a šłóncžko hidži.

159. S jědojteho sela bym,
Zehla mje na kur a dym,
Dyfaju tež do noša;
Lódžnizy mje žwanfaja.
160. Hdyž leži, nutška próšdny je,
Sto džěrow s wonka pokaže.
161. Hdže je czěmno, hdyž je šwětky džeń, a fhłódnó, hdyž je
horzy czaš, a liwko, hdyž je wonka šyma?
162. Wjele džěrow nadžěka,
A wschať tola sjednocza.
163. Schto je to bydło němych hosći, kiž žaneje hary njecžinja,
a byrnje bóle jěšdžili?
164. Czohodla s wopikžom na židke dóndže?
165. Proštaj rohaj wutyfuje,
Morwu kožu wotezahuje.
166. Sstj jeho šyty, mašch jeho nadošć, a tola jo njehašch
pšheczelej popšhecž.
167. Pšchezo dže a dže a dže,
Tola woteńć njemóže.
168. S kotrych wóczkow fikerki rostu?
169. Wobkuf dže do kulojta;
Dno jom' telko wóczkow ma;
Drobjaš běži pšhes wóczka.
170. Kotry wolij hospoša njemóže k šacžinkej do jědže bracž?
171. Kotry mičať pšhed Mičaťom czěka?
172. Něhdže wiša, něhdže steji, tuť šej czrjewko s njeje deji,
Wodnjo zyle morwa spi; s czmicžku wóczko wotewri.
173. Wětry honja naš a wody;
Sa wšy džěkamy a hrody;
Žědže k šebi njebjerjemy,
Sa waš ju pať hotujemy.
174. Na deschfach czrjewka špěwaja, — schto je ta wězka podžitwna?

175. S deskow natocžicž ſo da; porjedžene ſawonja,
Kady běku křapu ma.
176. S lěpa je a ſ konjenza, ſ wowcžeńje tež wukhadža,
S rjanym hłošom ſapiska.
177. Wón je wot morwoh' ſkocžecža,
A pjecžoch podružnikow ma,
Sich woborje pšched ranami
A ſymy na nich njepuſheži.
178. Wěſch cžaſniki, kiž njeńdu ženje,
A wodnjo cžaſ nam praja rjenje?
179. Kotra hocžka ſo do wócžka tyka?
180. Zakta ma je cžěſtowe; na nohach ſu koſčane;
Wojak ma je ſ wołoja; macž je twori wot ſydra.
181. Hdyž ſo koſchitaj jecžmjeń a křmjel, ſchto wukhadža ſ toho?
182. Na tšechu ſlecži kulojte, a dołhe ſ tšechi pšhiběhnje.
183. Běky muž ma ſchtyriſchidkatoh' ptafa, tón rad po wyſořim
ſteji a klepota w nozy kaž wodnjo.
184. Kotre tſi towařſchki ſteja pod jenym wěnzom, a ženje ſej
njeſkicža rucžku?
185. Čžeńwjene do wody padže, a wucžehnjene bě cžorne.
186. Čžorne křodži do wóhnja, cžerńwjene ſo ſawrócža.
187. Piſheži ſucha jeſdžawa; koliju 'nož jenu ma.
188. Dwaj nožej na ſo křodžitaj, ſtaj jedyn k druhom' ſklepanaj,
Staj krawzam nuſna potreba, hacž runje ſ nimi njeſraja.
189. Kolo wołok' koſmaty a na koſmy ſtajany.
190. Džerkate drjewko, kuſ wěſicžka tež,
Wuſtojne porſty: rad ſkřſhecž to chžeſch.
191. Šchtyrjo ſu cži kralojo, maju jene kraleſtwo.
Šchtóž ſo ſ nimi ſaběra, ſnano pšchińdže na plěpza.
192. Moſy krej a tkócži krej, w nim paſ ſamom žana njej'.

193. Poł drjewjana, poł šwinjaza,
 Ta pěkna ródna rjedžeřka.
194. Wjazy ma jich do brjucha, lóžo wón šo poczežka.
195. Čžežu noscho, wón czi dže; wšmi jom' čžežu, šastanje.
196. Nima žanoh' počatka, ša to pař dwaj kónzaj ma.
197. Mje njewidžiřch, hdyž wodnjo je,
 Ššo pokasam, hdyž na nóz dže.
198. Ze proščeř puřčeža na šemju
 A kral je khowa w rubjeřchu.
199. Na wěži wšhelko wjerči šo, do bitwy khowdži šmahujo.
200. Kufa jón woteža, hdyž šrały wón bě;
 Koha jón potepta, huba jón šjě.
201. Na kotru wofu bura mjerša, hdyž je hačž najbóle radna?
202. Kotra pščenža rady w kěřkach š módrym wjerřchom kčeže?
203. Šchtyrjo šebi bliřko šu,
 Štowařšcheni běhaju;
 Njech pař tórniřcho by šchło,
 Njedoščěhnu ženje šo.
204. Kotry kamjeń twari, barbi a hnoji?
205. Won rad šo huřa po čřjewkach,
 Hdyž čžeńke šu kaž ničž;
 Na kwařach, piwach, kermuřchach
 Wřchal bjeř njoh' njecha hičž.
206. Měch, hdyž šo wuřhpa, wostanje měch; ja, hdyž šo wuřhnam,
 ničžo wjazy njeřhnam.
207. Wonka nej' a nutřka nej';
 Šanko, móž'řch to myřlicž šej?
208. Žiwjeńčžo ji w hłojčžy spi;
 Še šchmórnjeńčžom wotucži.
209. Kotre baby nam ženje wodnjo na wocži nejńdu, ani tež
 w nozy, hdyž je mróčžno?

210. Schtóž ma czěschne džěcžo, kajtu ma tón žonu?
211. Swonka wokoł' czorny je;
Snutska jako serjo kće.
212. Pjecz wroblow ředži na třěšče,
Přiř třeleř do nich řapřiřnje;
Tři padnu ř třěchi do řmjercže:
Praj, řchto jich ředžo wostanje?
213. Se-li hłojczkata,
Njeje pleczena;
Se-li pleczena,
Njeje hłojczkata.
214. Symny je, a tola dobre pořleschcžo
We wótrej třchěřkanzy nam řa žito.
215. Pyschna řnjeni ř kćřka dycha wón;
Chzynł ju přchijecž, kćřka jejna brón.
216. Pjecza Božu martru w hłowje ma,
Se pař rubježniza mordarřka.
217. Ta huřleřka je ř drařtu popowřka,
A přchi tym živi řo wot mordarřtwa.
218. Schto njepowěda žanych řrudžeńkow,
A tola řylřy wabi do woczow?
219. Młynł je ř křěžki wubił mje,
Nětko pluwam na wodže.
220. Schto je ta dobra řchewiřna,
Řiž ludžo wřchitzy rady maju,
A wo nej nicžo njewědža,
Hdyž jeje řłódkořcz wužívaju?
221. Subow, pařorow a křěřchcžow nima,
Tola řłóřtne duřche helřzy přchima.
222. Schto je ta broda módruřchka,
Řiž žanej britwje njetrjeba?
223. Kótry duch je hidženy?
Ludžo maju na njoh' přy.

224. Schtóž nima nje,
Wšcho sabudže;
Haj by-li bjese mnje šchtó był,
Niz nicžo njeby nawuřnył.
225. Kajke kamjenje ma Sprewja wschudže na dnje?
226. Hdže wostaja řyžł řwoju řořu, hdyž chze ł wobjedu hicž?
227. Řhecžo řo řajaz běłeho pša wjele wjazy boji hacž cžorneho?
228. Kotre nohi nimaju stopow a njemóža řhodžicž?
229. Kał to, řo na dobrinach nicžo njemóže rořcž?
230. Ma řwjercha hłowu řelenu,
A w řemi řhowa wopuřřku.
231. Řyblu řyblu, řiřly řał
Bóh je kotrým ľudžom dał?
232. Kotre cžłowjeł ma pšchezo dořcž?
233. Schtó je najmóžniřchi řnjeř?
234. Hdže je ľepje hacž pod zuřej řřechu?
235. Řhecžo něchtóžkuli w ľecže wobuty řhodži?
236. Hdý je wschittón řřót cžorny?
237. Čžoho to wina, řo cžorne řury njenjeřu telko, řaž druge?
238. Čžohodla njeřyje řadyn bur nicžo?
239. Čžeja ruřa dořaha pšches řyly řraj?
240. Řiřchčzał řęřa cžornemu běłe, ale šchto kóždemu wěrnosčž do
wocžow praji?
241. Wjecžor řchřicžki błudžate,
Wodnjo wacžki nařchěre.
242. Na řchřchzy dołha móřchnicžka wiřa, we tej řu měřto
pjenjeřkow řorna a druhdy tež wafa.
243. Schto je na ranje dołhe, pšchipołdnju řuřche a wjecžor řařo
dołhe?

244. Klumpy=klampy, limpy=lampy:
W přědku cžlowjeſ, ſady poſ.
245. Schto je ſtara formjena kža?
246. Schto daloke hory do woczow kžeja, hacžrunje njechaja khacž?
247. Rhodža ke mſchi, wote mſche
Hinaſ niz hacž po hłowje.
248. Na tſeſche dwaj bacžonaj
Klepotajo ſtejeſchtaj;
Kotry ſ njeju beſche dha
Wbeſče knjeni bacžonka?
249. Modlachu ſo modlerjo,
Dwaj a dwaj a tſjo a tſjo —
Kelko pjaſczow beſche to?
250. Pod jeny m wěnzom ſteja knježny tſi,
Eso žana ſ druhej wo njón njewadži.
251. Hdy ma kóždy cžlowjeſ telko wóczkow, kaž to lěto dnjom?
252. W kotrej džěrje je pjecz dołhich kucžikow?
253. Do kotrych ſchleńzow ſo picžokka piwa najrucžiſcho wu-
tocžicž da?
254. Kotry cžaſnik nam w nožy pokaſacž njecha, kaſ na cžaſu
je, byrnje ſebi na njón ſ lampu ſwěczili?
255. Čžohodla boja ſo mužaſowskeho knjeſa?
256. Hewaſ džě njecžinju niſomu ničžo; ale hdyž mje po džěrkatym
želeſu woſyſch, ſcžinju cži pčacžitej woczji.
257. Mlucha drje wo iſtwje na wjerchu ſ nožkami ſteji; na kotrym
wjerchu móžeja žony a mužojo ſtacž?
258. Schto pada, hdyž praja, ſo dže?
259. Schto lecži hižo wot ſpoczatka ſwěta, hacžrunje njemóže létacž?
260. Schto ma němy jaſyſk, a tola nam praji, hacž je ſo wot-
měra po prawdže ſtała?

261. Schto hłojcžku ma bjes klobucžka,
A nóżku ma bjes wobucža?
262. Schto běži w nozy kaž wodnjo, a tola njemóže běhacž?
263. S čim sastanje muž a počnje šej žona?
264. Schtó šwoju žiwnosć s wody čaha?
265. Hdže jawrěchu čłowjekej wocži, a potom dyrbjesche pytacž?
266. Kotry hospodar ma pod semju bróžen a we njej hacž naj-
rjeńsche žito?
267. S pyškom hrošu činimy, wocži mamy šesady;
Do tkaniny huj šo damy, hólzam włošy wotkušamy.
268. Kotry kij je najcžežšchi? Kotry khlěb je najhóršchi?
269. Punt pjerja a punt wołoja, praj, kotry wjazy wahi ma.
270. Hanš Wucžba krawzow wucžik je,
So šchow njej' k ničom bjese mnje.
271. Schto je tón s bėrnow plód a se žita,
Kiž na škót wjele ludži pscheměnja?
272. Horka wiša bimbawa, do kulojta hubu ma,
S jasykom wot želeša wyška, plaka s wyšoka.
273. S rostlinow jón wuzhdža, běly kamjeń natworja,
Hdyž jón chzedža wužiwacž, dyrbjja dacž jom' rošmofacž.
274. Hdyž dže, dha schcžežki njehlada,
A k stacžu nóżkow njetrjeba;
Ma pjero, te paš njepiša,
A koleška, te njejěšdža.
275. Hdyž bjerjesch mi, dha pschibywam;
Hdyž pschidawasch, šo pomjenšam.
276. Prjedy lapa šbrudžena, ta bli schlinza běluška,
Potom pišmarwucžena, w schuli, zyrkwi škužobna.
277. Čžoho je w kemschach najwjazy?
278. Schto je krawje ša khribjetom najbližsche?

279. Šchtó je šadnym bošom hłowy runje taš widži kaž š předknyym?
280. Kaš š dweju morweju jeneho žitweho šbudžišch?
281. Šchtó je 'nož někotre dny młódschi hačž jeho macž?
282. Kotre štworjenja narodžeja šo stare?
283. Čžohodla Młóšsaš psches čžerwjene morjo džěšche?
284. Džě mojeju staršcheju šyn, a tola niž mój bratr.
285. W kotrym čžašu bur nješmě žaneho čželecža pschedacž?
286. Šchto do lěša duzy do šady hlada?
287. Šdy je ta najrješšcha kralowa žywa była?
288. Šdy šo polowe rjebka pschelicžicž hodži?
289. Šdy je njebolaš mudry?
290. Šchtó w měšče mužam wšcho wot huby šebjerje?
291. Šchto psches morjo džě ale šo njewomacža?
292. Š čžomu maja šašnižy čžorne klobuki?
293. Nanowe džěčžo a macžerne džěčžo, a tola ničžej šyn.
294. Čžejje džěčži šu widžate šwojeho nana ššchžicž?
295. Šdy budže džěšnišchi čžaš wčžerawšchi džěš?
296. Šchto běšche na šwěčže přjedy, muž abo broda?
297. Šelko hrochatkow do měrki džě?
298. Šdyž hospodaš po dworje šhodži, šchto jeho dwóni to matej?
299. Šchto ma šwój noš pod šobu?
300. Šdy počžinaju hušata pluwacž?
301. Kotre džěš w protyzy njeje?
302. Kotre kóšlik nima žaneje brody?
303. Šorny a došy; šchto šřjedža nich šteji?

304. Schto je džěcžom to najstrowsche skobjene selo?
305. Wěsch mi, hacž kofula do Jana abo po Jenje woła?
306. Kotre swěrjo je to najšylnišche se wschěch?
307. Schto robocžan wot šo mjeta, knješ pak do šafa tyka?
308. Dwaj nanaj a dwaj šynaj na fermuschu džěchu, a běchu
'nož tšjo. Kak bě to móžno?
309. Šched kim šebi kral kónu ščehnje?
310. Schto je džě wopak a tola niz hrěch?
311. Čžohodla šu wěšte puři po ptacžim kwašu?
312. S čžim ma wěcžnosčž šwój kónž?
313. Kelko bėrnow móže wulki muž nacž-wutroby šjěščž?
314. Šchecžo šo šajaz wohladuje, hdyž jeho poš honi?
315. Šchecžo je straschno, wočoło Walspory do lěša hicž?
316. Wšcho, šchtož ma korjenje, to ma je delka; ale šchto ma je horka?
317. Kotre štworjenja maja bubnarjow, ale na wójnu njeńdu?
318. Hdyž šo wona widžecž da, wócžka nicžo njewidža.
319. Nješwarjene rošběhnje, bóle warišch, twjerdsche je.
320. Woni jón njewarja; k picžu jón njerodža;
K jědži šo njehodži, tola jim šešłodži.
321. Wěć mi to: wón nicžo nej';
W horžych dnjach jón šhwališch šej.
322. Mě žito praj, kiž štotku dnjow
Wot šywa trjeba hacž do žnjow.
323. Šrib je, nima hłojčžki, nóžki,
Dofrawiwšchi, pacha próschki.
324. Wón mori w polach šornjata;
Šón mataj wówš a pščenža,
Tež jecžmjeń na njoh' škóržbu ma —
Kak próch tón čžorny mjenuja?

325. Kaž wischnja w zusbje narostu,
Ssym dwójka w kóždym płodžiku,
Mje w Šerbach na brun sešmudža,
A smlěwšchi s kropom wuparja;
Mje s pjeczwjeschkom rad wužiwaja,
A sabawki jim pschi tym hraja.
326. Do fermušče běham w štoku,
A hdyž k rócžnym čašam dže;
Pomaću šo jeno hibam,
Hdyž we kraju droho je.
Dyrbjak-li na dołho šastacž,
Šrudny mór móhl w kraju nastacž.
327. Duzy se jstwy trjebasch naš,
Duzy nuts tež pschezo šaš';
Wulke džemy do zyrkwje,
Do kachli paš maluščke.
328. Nima žanej' huby,
Wótře paš ma šuby.
329. Kotrej noscha překi do zyrkwje?
330. Maja čopke pošlesčka, tola symje čžekaja
Se Šerbow do daloka. Wěsch mi prajicž čžohodla?
331. Kotre ptaki rěkaja po šwojim hłošu?
332. Žołta róža w běłym hatku. Šchtóž čže ju mēcž, dyrbi
běku horu rošklepnycž.
333. Běka bě włoha s kožanej móschnje, škižana do měščka šlěse,
šahustny na rěblu ležo, a nětko ji žaby po němšku rěkaja
„Kwork“.
334. To morwe čžěto džerži jene žiwe,
Šom' njedowola, nałožicž šo kšchive,
Hdyž dołho došcž je štacž a runacž měto
Š'schcže špala napošles to morwe čžěto.
335. Paš natočka šo s kamjeni,
Paš šo nam s wody natwori,
Tež w morjach nimo měry tčži;
Bjes njeje pjecžen nješkodži.

336. Na běłym półku widzišch cžorne wacžki,
Niz wuščam, ale wócžkam powědacžki,
337. Ma zylke cžěłko džěrkawe,
Pač njej' był jětrow khoru,
Pšched krawawej ranu skitacž chze,
Hdyž tworja krawške tworj.
338. Dětacžki, šo hladajcže!
Lowječ pač šej natkaje;
Wón waš kapnje do šaka,
Krej wam š cžěłka wuzhza.
339. Je na njebjěšach š pokojzu;
Dwě zylkej mašč we mjěšwocžu.
340. Hacžrunje nimam žanej' wutrobny,
Ššym š wami šrudny a tež wješekny.
341. Šchto je tón šacžinš najlěpšchi,
Šo šucha běrna šěškodži?
342. Šchto najmjehšiche je póšłancžko
Ša kudeho a bohatoh'?
343. Ššo wobhladujo hwěšdžicžka
Do kotroh' kuka šchpihela?
344. Šchto trjebaja na kóždej nošy
Wšchě wowzny, krowny, šornny, koshy?
345. Nječ najpěknjšcha tež ta ruka je,
Džě kotru kožu tola putam drje?
346. Wón praji, kač šo smychny, a šhotowachny šo;
Wón lěwe cžini š prawoh' a prawe š lěweho.
347. Noščachu mje howjada,
Nětko ludži nošču ja.
348. Kěpa, woda, kamjeń a šaš' woda,
Wšchitko to šym porjadu;
Šańdžo dawam mjedoweho šłoda
Khofej-picžkam kermušču.

349. Stwiczka je jom' schkleńczana;
Paczerki w njej rejwaja;
Swjercha běty klobuk ma.
350. S woczomaj joh' njewidźišch;
S wuschomaj jón saštyšišch;
Sserbski, němski wotmołwja,
Runjež je bješ jasyka.
351. Wón schewz njej', ma pať kophta,
A jady pusheča jabłuka.
352. Wšcho ma w šwěcze šwój kónz, ale šhto ma dwaj kónzaj?
353. Ze hewať pěfna kralowa,
Ta po Michale dowola,
So próšdnych mužow skónzuja.
354. Wot maczerje je rodženy, a tola jom' nihtó njerěka džěcžo.
355. Sa druhich wurywať je, a šebi njemóže wurycž.
356. Hdy wjelka šubny bola?
357. Hdy je kruwať wyschšichi cžlowjeť hacž jeho hospodať?
358. Ššhecžo maja kofy kufchu wopusch?
359. Hdy je kruwa najkrótscha?
360. Šhtó je psches cžerta?
361. Komu moluja molerjo šchidka, a tola žanych wohladali njejšu?
362. Nuša šo wšchelako huša; šhto je pať hóršche hacž nuša?
363. Wěšch mi, w kotrym kraleštwje njełži šo a njekradnje?
364. Šhto škóncži džen? Šhto pócznje nóž?
Šhtó budže nam to prajicž móž?
365. Praj nam, do cžo Michakł dže, hdyž wón šhestku létkow je?
366. Šhto pišmitow ma biblija? Ššo njeboj, šo šu wulke šta.
367. Šhto paduch frydnje, hdyž je konja ša što toleri wšať?

368. Swjerch a spódk je czelazy;
Bruch ma rady mořasny;
Haru czěri nabitny.
369. Ssu kortkojte, tež bjes kortka,
Sso dobywaja do drjewa.
370. Sso w błócze a wschěch kuzach wala,
A tola jo řej k jědži khwala.
371. Hdnyž do wody khodži, wostaja kutleschko doma.
372. Hdže dobre piwo najlěpje řkłodži?
373. Robočan prajesche řobotu wjecžor: W mojej móschni mam
wjazy pjenješ hacž kral. Njebě to řža?
374. Schto bosowe hałosny maja, na czož ani měřacžk ani řkónčžo
njemóže řwěczicž?
375. Řřhecžo žónskim broda njerořcže?
376. Schto to je, hdnyž jedyn poř na dobo dweju řajazow honi
a jeneho řapnje?
377. Schto řo řrjedža drjewa hiba?
378. Schto na hłowje řemschi khodži?
379. Schto řopa, hacžrunje ruři a motyři nima?
380. Řřhecžo řo czertej njedželřte wjecžory řubja?
381. Hdnyž njěři, je řnano pěkny a czichi, a řpizny drje nacžini
wobužnu haru.
382. Schto džę přęři do žyrkwinych duri?
383. Schto dyrbi řřchi řwojim džęle ř wopjecžizu khodžicž?
384. Schto je ta czorna pata na czěrwjeny ch jejach?
385. Rař řo to czini, řo myřche rožku njemóža řežracž?
386. Schto płacži kroschřarřka zařta, hdnyž je kórz řřchenžny řchěřč
toleř?
387. Měch je řožany — řchthřikónčřkaty;
Bóle je napjaty, radřcho je řřchimany.

388. Kotsi schtyrjo kralojo nimaju žaneho tróna?
389. Mužik ředži na třěšče, kur jom' s čornej huby dže.
390. Na kajki boř satsěleny sjaž padnje?
391. Horka kótlík schěroki, delka wuska piščežakka;
Schtož tón kótlík nałoji, piščežakka wscho swučžura.
392. S morwoh' je pschischko a žiweho nořy;
Hdyž tón řo je řežehnje, wón tupota bořy.
393. Harujo ta tkuskawa hórku kóstkow nałama;
Žikkam nicžo njecžini, do cžiřta je wurjedži.
394. Němž mje łama, Šserb mje trje,
Wo koscže mi wschudžom dže.
395. Schtyrjo bratsja w łožu teža,
Hromadže pař njeleža.
396. Schtó drje mohł to řebi žadacž, jeno s jeny m wóczkom hladacž?
397. Schtóž wumyřli, jo njepraji;
Schtóž řa nim dže, jo nam'facž chže.
Hdyž řy řo dobył do njeho,
Wjaz' nej' cži, řchtož je pobyło.
398. Běly hatk je řahacženy,
W tym řu čorne rybicžki;
Něme řu a tola rěcža
S tym, kiž cžitacž rořumi.
Chžeřch-li rěcž jich řrořumicž,
Dyrbiřch hatk jim rořežinicž.
399. Schto pěknych kóji, hdyž je řtrachota,
A řkóřtnych řcheri wořřjedž běłoh' dnja?
400. Řhilop ma w mjeřwocžu; řerpy ma na řadku;
Wotroh kaž rajtař na nořy ma,
A na hłowje kóna je cžerwjena wscha.
401. Tón pan je w řchfórnjach cžerwjennyh,
Řo dróhach jěřdži wětrownych,
Tež krocži hordy pschěř łuku,
Šsej pyta žabu, jěřchželzu.

402. Kotry kholowacž so tež na nóz kholowy njesurwa?
403. Kotry ptacžk je lěpjeć a murjeć?
404. W hñěhach khodži bošy, i pošleschězom so nošy.
405. Ta žónka i wody fuka, so ja muschtami fuka;
A wokol' Surja šaspěwa, a młodym tworí pošleschěza.
406. Kotre pschelcžki pschadu najčeńšchu a najdlěžšchu nitku?
407. Bur mje wita do žita, so jom' frupy njesbija.
408. Kotry hromadžak ma w kóždym lizu měschk?
409. Kotry hłupikojty ptak je wjele wučěnym mužam pschi
pišanju šlužik?
410. Šchtyrjo bratskojo šjenocženi do wody džěchu, a tón naj-
wjětschi mě hłowu najprěńšchi mokru.
411. W přědku widlize, ja nimi šud, a ja šudom kšoschězo.
412. Schtrymule, rymule, cžumpady cžampy;
Luskajo, praskajo, kšimpedy kšampy.
413. Šidrdu-ridrdu koleša du, džěšacž je nohow, tši hłowu 'nož šu.
414. Šsu krajaki a mlějaki, a měšniki šu mješ nimi.
415. Pola Němzow někajki hrjebkaty muž, pola Ššerbow někajka
běka žona.
416. Šsuchi i ranja, mokry i wječžora,
Šymny je šewjera, cžopky i połodnja.
417. W životach šu koža; na kuzach so woža;
Na stawach naš bola. Šhódaj nam je tola!
418. Šymu nošy, cžoplinu, moknjenje a šuchotu;
Šchtomy, kšěže njemdry pschima,
A wšchať tola rukow nima.
419. Picžokka
Bješe dna
Dwoje piwko w brjusche ma.

420. S wětrom ƚo ƚuwa, bjes pjerzow płuwa,
Bjes ƚchidkow lěta do wschěch stron ƚwěta.
421. Schtyrjo ƚu, ƚiž torhaja;
Woƚmjo ƚu, ƚiž kraja;
Dwazyczo paƚ mjeleja
Dym, ƚiž wschitke maja.
422. Wón hrěje, wari, napjecze, tež dom a bróžen sežerje.
423. ƚo schtyrjo je ƚ woprědka,
ƚotom ƚ dwěmaj tupota,
ƚo tšjóch cžampa do kónza.
424. Nječ je mała abo wulka,
S lutych ƚožow je ta kulka;
Řěsnje wonja, wócžka ƚmudži,
Kónzowana kuša ludži.
425. S wody a wohenja płodžena ƚym;
Bjes ƚchidkow lětam ƚaž mhła abo dym;
Wulke wam moja móž koleša honi,
Cžaha tež wjazy hacž dwazyczi koni.
426. Skocžatko jón wot ƚo bluje;
Hólcžk ƚo ƚa nim woblišuje.
427. Schtó dycha ƚ kropa mrócžele,
A w symje slěse ƚa nohcze?
428. Nječ wutrobu ma ƚamjeńtnu,
Wschaf ƚicža tola ƚschewišnu;
Tuž njehańcze tu wutrobu.
429. Hałosa mje porodži,
Skubłachu mje deshcžiki,
Sskónza dych mi wuhoji,
Mjedu we mni nawari;
S ƚože ƚu mje wumjatli:
Řět' mje pija bohaczi.
430. Wón nanajlěpje ƚuchari,
Hdžež bydli, ƚrjeńcžka seƚłodži.
Řad njefłuži wón na hrodže,
A w ƚhěžkach druhdy cžwiluje.

431. Kotry kwap ženje druhoh' cžaſa nima hacž ſymu?
432. Wulki ſhtom je wſchitkim ſnaty,
Dwanacže ma wotnohow,
Wſchēm ſu ſchtyri hnežka date,
Kóždom' ſedom młoduſchfow,
Khwilu cžorne, khwilu běke,
Sa tym hacž ſu ſkónčžo měke.
433. W Njeſwacžidle fermuſchu ſchtyrjo ſedžo hrajaču,
A hdyž na kónž bě ta hra, kóždy ſaja dobytka.
434. Njeſpizy joh' njewidžiſch; jeno ſjewi ſo, hdyž ſpiſch.
435. Wón we ſebi 'nož lutu ſymu ma,
A pſched ſymu nam tola žita wobara.
436. Schto tež pſcheſ najhuſcžiſche cžernje dže, a ſej ničžo nje-
róždrje?
437. Schto wodnjo cžini pokruta, hdyž na blido je ſadžena?
438. Kaf wuprajiſch žiwe myſchaze paſle ſ jenicžkim ſłowom?
439. Po cžim je měſaz ſeptember tón najdlějſchi ſe wſchěch?
440. S kotrymi paſlemi liſchfojte holzy pacholow kója?

II. Druhi staw.

1. Włóski kołowoł' łu, se łuředźiny krjepki du.
2. Herz, hdyž hudži, poß, hdyž wincži,
Komu to wscho s jena klineži?
3. Hdyž je hušch, na trawku hwěžki powěšam,
A šhrě mje łuóncžko, w łuylkách roskapam.
4. Szo wjercžu kaž kula; so steju, łuo sda.
S tym wjercženjom bywatej łuwětko a cžma.
5. Szo s postajenoh' městna njehibam,
Po sđacžu kóžde ranje khodžu k wam.
6. Ze twjerdy hrodžik snaty cži,
W tym bydla jaßne panicžki,
A někotre huj wuskocža,
Hdyž s nožom kšheßnjesh wo wrota.
7. Ze łuót wot bělych koscži, łuo horje dele proscži,
A sa tym łuotom kopata łuo hiba mjehka cžerwjena.
8. Na kotrym polu muž ma žně,
Hdyž je jom' na šchčernišchcžu łuněh?
9. Běži bješ nohow a noßy bješ rukow.
10. Horžu sopu wofhłódža, šymne ruki wohrěwa.
11. Šchto wjelekraßne nastawa, hdyž łuóncžko hlada do deschcža?
12. Nima suba, subicžka, tola woržl roßkußa.
13. S ranja łuředy łuwětka łumy,
Ale wječor łuředy cžmy.

14. Bjes wuschow blyšchi, bjes huby šo wotwoła, a bjes wulkich
šchulow móže wšchě rěcže.
15. Wišacžk wiša šchleńčany, delka pyšt ma kónčojty;
Hdyž jom' bšlónčko wokošcha, wišacžk blyšy wuronja.
16. Nan šo lědy narodži, a bryn 'žo s třěchu wulecži.
17. Maczerka ta jenicžka milliony džěcži ma,
Šo něčim je špóžera, šaš' je jónu wot šo da.
18. Še pošny wot njej' druhdy kraj; 'nož punt wot njeje kralej daj!
A brynje wón cži kónu dał, ty to wšchaf njeby došonjał.
19. Šchtom šu ša naš rošdrěli s worzlowymi šubami,
Šrěnje kóžko dachmy cži; kryw cži dany pošledni.
20. Mje hornyš ma a motyka,
A šhilop tež a šefera,
A šchfórú a muž mje dwójžy ma.
21. Šopez knješ mje w zyrkwi ma,
Mje ptacžkar na hódž powěšcha.
22. Šoha je drjewjana, hłowa je šłomjana;
Šjeńdž tam, paš časaja.
23. Š kólnje muža mamy; němy šteji šamy;
Šjele, wjele ranow ma, wjaz' hacž ruka kwěkana.
24. Žiwe je kónu šelenu měko;
Šorwe nět' wobjima dušchu a cžěko.
25. Šožni šo jim nješbliža, wokoł' hód je majkaja.
26. Hdyž je cžiky, wón ju we šebi džerži;
Hdyž jom' šchto šwadži, wona jom' cžěka,
A praja: „Wón běži!“ brynje by njehnuty štał.
27. Šohow nima, tola džě; rukow nima, bje drje;
Dže a wotšal nješchindže; bjes wolijka šastanje.
28. Šolicžkam kěže, žonam šo drje.
29. Šlipy-šlapy džėja, hdyž šo šahanjeja,
A hdyž prošne wišaja, šyka wot šo nješpušcžja.

ža?

30. Kak to, so ma so kosa lěpje hač wolij?
31. Nimam wschať žaneje ruki, a biju, so štyšchisch te suti.
32. Drje s papjery te plazy šu, a druhdy kubło sežeru.
33. W drjewjanym težu šwinjaze, s tym so rjedži njecžiste.
34. Kotre cžrjewo w tufu težu, cžmizu honi, wodnjo spi?
35. Schórni morwu ma, ty žiwu masch;
S tej žiwej morwu rošteptasch.
36. Kuledy-waledy, nabubnja buchanzu, s nimi w štok do pjezu.
37. Klipedy klapedy po hunje dže;
Kak to bicžow a džerželow je?
38. Tykni tu khatku pod łopatku; mjašo dženska budže s mjatku.
39. Schyri rōžki, žane nōžki,
Tšecha sa mnje, polěš na mnje!
40. Ta běła mōšcheń šalěpjena
Ma nutska šłowa, wonka mjena.
Schtož nadošč sčule wuměł je,
Šso do tych šłowow dobudže.
41. Žolte cžěko, běła duscha
A šwjecžisnje na wołtar šłuscha.
42. Kak sawjesč mōhł to šnano šej:
Njesč wodu w šchidže wokatej?
43. Šymna woda hewať šudža, we mni horzotu pať šbudža.
44. Šdy budže „šwjatej“ Čzerlizu“, so liščza budža pjenješy?
45. Šhudať jeho boji šo: bohacžk šebi wita joh’.
46. Schto pošny dwazhtk lětow ma,
A lutke pjecz dnjow naroda?
47. Do kotrych šudow, wěšč mi to,
Čži pivo pjelnicž njeda šo?

48. Kapon jeho lóžko hidži;
Kral joh' s porědka hdy widži;
Bur joh' wschědnje wohlada,
Błasń stajnje namaka.
49. Kucže praj mi, Michalko, shtó džě s wětrom žiwí šo?
50. To a wono je mi nan; wužitny šym robocžan.
Swarnuj Bóh, šo njebył knjes, abo wrěšcžaka by wješ.
51. Wschědnje šo myjesche psches lěta džě,
Dlěje šo myjesche, cžornišche bě.
52. Hdy sastanu dny cžlowjecže, a hdy jim šašo počatk je?
53. Hacž pschibjera, hacž wotbjera,
Pschez' jenaf wulki wostawa.
54. Tón cžasnik džě cžas žiwjenja,
Ššo nacžahowacž njetrjeba.
55. Shtó jěsnišej džě wobara, šo žyly šhdnyčž na konja?
56. Shtó móžesch počmje widžecži, tež tehdy, hdyž cži wócžko spi?
57. Pod kožu ji mjaško je, kóscž ji w brjuščku naroscže.
58. Wón honi kóla, próch a khorhowje;
Wón w kowarňach a žyrkwjach s měchow džě,
Na trubach herzuje a pišččzelach.
59. Nimale kaž picžokka; wjerč ma, je pak bjese dna, steji
s wjerča rošuma.
60. Sta lět žyke rěki pije, a šo nihdy njepscheliše.
61. Starý jako počatk šwěta, sčěscž krocž mlody ša poč lěta.
62. Běka hwěžka s woprědka, pošles kapka wodžana.
63. Na Jana počach hakle roscž,
Ššym krotko do hód dołha doscž.
64. Ša cžekam s jasnoh' płomjenja,
Ššym lóžka, bluka mrócžakka;
Wam pošakmurjam powětro,
A psched woczomaj minu šo.

65. Druhe ptacžki lahnu na Šana,
Wón ma na póstnižy młodžata.
66. Wón a wona brodu mataj,
Ženje pak ƙo njetruhataj.
67. Kotry kón tak ƙ poŕledkom
Widži jako ƙ mješwoczom?
68. Schěšć, hlej, nohow wón džě ma,
Ƙo ƙčtyrjoch 'nož tapota.
69. Druhdy na trawu ƙo lěha,
A cži macža podrohi;
Hdyž pak wyŕoko ƙo šběha,
Wěščeži honam žórleńki.
70. Duzy do wody cžerwjene běšče,
Čorne pak bě, hdyž ƙ wody ƙaš' džěšče.
71. Nječ tež ƙ dwórcžka do wšy du,
W domežku tola woŕtanu.
72. Kije prjedy bija mje,
Ƙotom drěja kamjenje,
Wodu na mnje fidaja,
Wóhnja tež mi njespuščeža.
Sa wšchu tajku pšchěšćěhu,
Kraj a krala žiwicž chzu.
73. Kurej pucže poƙaŕuje,
Mróčžele nam pšchwožuje,
Stare duby wuwróčžuje.
74. Židam jako ƙhibjeńza,
Čertej wina ƙlobjenje,
A ƙa ƙhudoh' hrěšćniŕa
Klucž ƙa šbóžne njebježa.
75. Njepschahane cžahaja, woŕotw žanych njewoža,
A hdyž džěja na kručy, płakaja se ƙylsami.
76. Kotry se wšchěch měžazow
Najmjenje ma wobjedow?

77. S njej ƚo mjerwi zyly kraj;
S horschcžu jeje nahrabaj;
A hdyž do njej' pohladnjesch,
Nicžo w horschcži njesmějesch.
78. Njech cže pali džeń a nóz —
Spalicž njebudže cže móž.
79. Tež wožni nošy pošleschcžo,
A liški dyrbi hladacž ƚo.
80. Schtyri tupytanzy a dwaj wotrahamzy,
Na kónzu je machawa a na spódku mlokańja.
81. Wišy, wišy wišacžk, spody ƚedži košmacžk,
Hdyž tón wišacžk wotpadnje, dha jón košmacžk popadnje.
82. W předku schkerjedna huba, ƚriedža kaž pjerjojty kuluch a
šady kaž tyglowe wucho.
83. Kotre domske škocžo je husto lacžne a njepije ženje?
84. S njeschwarneho škocžecža k schwarnjenju je torhaja.
85. Praja: Džewjecž kožow ma, kžetro kuša do noša.
86. Tón ptač žno cžeka, hdyž je hišcže lécžo,
A drusy žiwja jeho džécžo.
87. S wobej bokow nožizy; s wopjecžizu do džery.
88. Mi powěš, šhto bješ bojosče ƚo kralej na nóz wušydnje?
89. Praj, měštacžko to spodžiwne,
Kiž kžěžki ma wschě jenajke,
Hdžež roškajuje kralowa
A žanoh' krala nimaja.
90. Kotra mysch bješ kšidkow lěta?
91. Kotre šwěrjo je po šmjercži rjeńsche hacž do šmjercže?
92. Wóšom je róžkow a bokow je schěšcž;
Žich lubowač móže trašch na šmjercže šlěšcž.
93. Bješ žiwjenja wjercži ƚo,
Nicžo njewě, šhto je šhto;
Tola woczam pokasuje,
S kotrej strony wětsiř duje.

94. Šchtó hižo wjele lět s mjecžom šahnaty steji a njerubnje tola?
95. Wěšch bombarwy na šchlingorach,
 Kiž leža w wulkich łopjenach?
96. Šdyž šo dženša mrócži, kaž to smějemy nasajtra wjedro?
97. Šdže wostanje tynjeni hač do starych lět pschezo jenajša
 młoda a rjana?
98. Kotry běły kamjen tak rošmoka, šo wot njeho njeje ani
 próška wjazy widžecž?
99. W hubzy ma měd
 A w šesadku jěd.
100. Kotre šwěrjatko wě, kaž twaroh na němski rěka?
101. Kotry narostk ma koscžany korjen?
102. Kralowa króna je morma; kotra je žiwa?
103. Wona plůwa, ale niz w hače a rězy, a wodu bješ šhanow
 nošy.
104. S nicžu czahany lěta, ale niz tehdy, hdyž wěšiki špja.
105. Kotra wješ ma šly kónz?
106. Kotra wacžka ma šrjedža w šebi nóž?
107. Kotra wješ pocžina s tym, šo ně praji, a kotra paš haj?
108. Kotra wješ ma žyn?
109. Šchtó Žid rady wutrěwa?
110. Ma kotre trjenje njeje holzam trěwki a hadrješhcža trjeba?
111. Kotre šłowo ma přědku tył?
112. Šchtó ma we šebi měr a tola njepokož žiwi?
113. Šchtó šo husto drěje a šo tola njerošdrje?
114. Šchtó ma šrjedža we šebi porst?
115. Wona je pospochi próšdna a njedžěla ženje, a pschi tym šo
 tola s šhwilemi pocži.

116. Ta schiška se žoltej schiju je morwa, a hdyž jej tu barbjenu
hłowicžku truhnjesch, wožiwu w štof.
117. Wožanka, cžrjewko,
 Kutleschko drjewko,
 Hidylomhi!
118. Schto žebi nihtó rady trěcz njeda?
119. Kotre kušy to žu: wjaz' jich žej do domu noscha a bóle
 dom khudnje?
120. Schto wustanje na blidže škerscho: schkla abo pokruta khlěba?
121. Kak žo žudnik paduchej ša nohi stara?
122. Wón š wyšokeho štoła,
 Ššlysch, na robotu woła.
123. Čžohodla je karan hódnišchi cžescže hacž próšdnik?
124. Schto špocžatka nima ani tež kónža, hacžrunje špocžatk je
 poměk a něhdy žo minje?
125. Š cžim štaj porunaj: žadowy schtomik a šajaty paduch?
126. Kónčžojte težaki roštu, a macž nam te wižacžki wari, přjedy
 hacž žanemu te wutroby w kutleschku štwjerdnu.
127. Ludži ke mšchi wołaja,
 Ženje ke mšchi njekhodža.
128. Š wjeršcha won kulki
 A š korjenjow dulki;
 Ššo šminjesch tych kulkow
 A najěsch tych dukow.
129. Schto nima nohow a tola žo štupi?
130. Komu móščeń dno šhubi?
131. Kotry =bažnik lubuje pjelnjene cžrjewa bóle hacž bažnje?
132. Kotra dorostka =leńka ma šwětky cžerwjeny kožuschk?
133. Kotre wopusche njeroštu ša žyke lěcžo?
134. Kotre měšto ma pschezo žita, njech tež by najwjetšcha drohota
 była?

135. S kotrym =pjeńkom šebi knjeni róžicžki krjepi?
136. Hdže ma kóždy čłowjek na semi njebjeska?
137. Kotry =šowař njełoji šowy ale ša dobrej hošežinu šyda?
138. Kotra =piza njerofče ša škót, ale je šchtomarjam wobužna wěž?
139. Kotre džěry šej ródnik a njeródnik njedataj šašchicž?
140. Bajki šu kusche a dolhe. Kelko pišnikow žada šej bajka?
141. Šhto šu rybakež hólzy jědlili a potom jědli?
142. Kotry =róst na žitnych polach polerjow šrudži?
143. Kotry wóšomnochacž šebi šchěšćnohacžki se šyčzu łoji?
144. Šhto je to štworjenje, kotrež kicž jejkow pod šwojej wopušchu nošy?
145. Kotra wješ š přenjej položju runje tak rěka, jako tón žiwny paleny Čzech?
146. Hdny je buram čžěšno, hdnyž žito pod njebjom ššhadža?
147. Žito šo se šnopow roni, a kotry rohišnaš roni?
148. Kotry šchtomiš jědojty njeje, hacžrunje ma na přědku jěd?
149. Kotry wjelenuhacž wot šchtyrinohacžka kuša, kiž bješ kože na šyčzi leži?
150. Hdnyž pšches wulku rěku žadny móšt njeje, kak pšchińdžesč se šuchej nohu na tamny bok?
151. Wona je dolha, hdnyž je wón kuschi, a je-li krótka, dha je wón dolhi.
152. Łas a Łuh stej nahladnej wšy; a pšhecžo šo tola je žortom praji, šo stej najmjeńšchej se wšchěch?
153. Hdnyž je šhto w džewjecžoch rjemješłach pobyt, šhto wón w džepatym je?
154. Kotrej wšy stej běkej a čornej?
155. Komu najlěpšchi měd šłódky došcž njeje?

156. Kotra wjeß na kónzu ptacžki ſcheri?
157. Schto mjenuja boßy, prjedy hacž kowař na nje njeje ſ horžym
želesom pſchiſchoł?
158. Kotra wjeß je tſjoch barbow?
159. Kotre wucho njeßtyſchi nicžo a njecžuje bolofcž, byrnje by
ſ nožom do njeho kałak?
160. Schtó kurjeny rěſa, a njech ſo jeho kur ani podótknył?
161. Kotra wjeß cži na wſchém wopřědku praji, ſo maſch ſo
ſwacžiny wſdacž?
162. Kotre wſy maja to ſady, ſchtož ſlowki přědku?
163. Schto njedufchniſ ſ nicžimžkuli bjeß pluha ſežini?
164. Schto kuſa bjeßbóžnych na ſmjertnym kóžu?
165. Kotry ſmył ſa huſle njeje?
166. Kotra wopuſch ſo na polach torha a do pucžow mjeta?
167. Čžohodla je ſwinjo cžestniſche dyžli wopikž?
168. Pſhecžo ſo ſroki do měſta boja?
169. Čžohodla prajachu ſtari, ſo ſu ſaſtarſku někotſi knježa pſches
dracžow byli?
170. Schaty wěſcha płokařka,
Wobuſa ſchto powěſcha?
171. Kotre kholowy na kufach roſtu?
172. Wot cžoho je, ſo ma hubata žónſka tajku wulku hubu?
173. Na cžo cžert po kwaſu najbóle kała?
174. Sa cžo ſebi paduch najradſcho kupuje?
175. Čžohodla žona twarožkow nakleſka ſterſcho hacž muž?
176. Pał dobre je a pał je ſte,
Pał pokojne, pał ſcherjate;
Hdyž ſpi, to njeměj ſa dobro;
Tym běda, kiž ſu bjeß njeho.

177. Kotre kolenczka njejšu wschaf horde, a njeklafaju šo tola?
178. Wón dže, hacžrunje bješ nohow;
Wón pokafuje bješ rukow;
A nječ tež njebył niz spróžny,
Šón nošcha, a niz na ruzy.
179. Hdž šo wosowe toła wjercza, wotjědu w stronu; fotre pak
š wjerczenjom nješchińdu š blafa?
180. Wjenje wón šchropawy je,
A traschnišcho po nim šo dže.
181. Wón bydli w žiwym twarjenju,
A nješewja šo nikomu;
A hdž š toh' bydła wucžehnje,
Dha wono ležo rošeńdže.
182. Komu ludžaze hubjeństwo žiwnošć wunošchuje?
183. Bješ ritki je, a tola ju šadžeja; bješ rucžki je, a tola šo
pšchima?
184. Drohu mjedž hórnik pod semju pyta, a kotru =mjedž polerjo
hidža?
185. Kotsi šu w prjedawšchich cžašach mješ njebjom a semju
dyrbjeli wišacž?
186. W kotrych krječkojtych šudžikach rostu kóštki a mjaška?
187. Šchtyri ma nóžki,
Še židžanej' kóžki,
Wo mušchki rodži
A bacžonej šłodži.
188. Kotre kulki kulojte njejšu?
189. Brała š dobom do brjucha
Wjele fan je palenza;
Tola žiwa dušcha žana
Njewě, šo hdy była pjana.
190. Še wóczkاتا přědku a šady, tež š wobeju bokow, haj šwjercha
a špody, a njewidži ničžo. Šchto to je?
191. Hdže rubaja hłowy, a žanej' křwě njewidža žyrfacž?

192. Hdže na kamjenju kamjen bėha?
193. Čzohodla by ƚo kerpšak najlėpje k ratařtwu hodžik?
194. Kotry pobožny modleř ženje k paczerjam ruzy njeřtyfnje?
195. Kotry ptak kže?
196. Hdnyž ƚo kamjen a worzl hacž na pufi řwadžitaj, řchto ř teho pšchińdže?
197. Šchto bješ rukow řad řchtomam ředrėwa?
198. Holcžka ř woczkomaj kuka; řchtó kuka pak ř hubu?
199. Kotra kołbařa nima dwaj kónzaj?
200. Wjazy je pšchinjeřk, a wjazy je bity. Šchtó to?
201. Wot žiweho je, pak žiwjenje nima,
 A žiwjenje nořy,
 Hdnyž njeřhodža bořy.
202. Šchwizne a řuche je cžėkto, tołsta a tuczna je řufnja, a řkoty wjerřřk ƚo na hłowje blyřcėzi. Šchto drje to je?
203. Duřchna njetrjeba žanyř, a njeduřchnej pomhaja ř cžeřka. Šchto to?
204. Hdny cžert ř wjeřelom rejwa?
205. S cžoho ƚo ma, řo je w kołcžu najrjeńřchi porjad?
206. Kotre drjenje nicžo njerodřrėwa, a je tola wřchemu ľudu mjerřaze?
207. Šchtó ľudži ř mořasom a želeřom kemřchi wabi?
208. Šchto řa poknym blidom nuřniřcho trjebasř hacž widlicžki, kžizu a nóż?
209. Šchto rėka řchite, a wřchak dže žaneho řchowcžka řchiteho nima?
210. Šchtó, hdnyž wody nima, dyrbi wodu picž,
 A ma-li wody dořcž, na piwo mőže hicž?
211. Zyky retomař wokow
 A řhibadłow do wřchitřich bokow.

212. Bjes čoho ja dobrej hosćinu šedžecž je njeluba wěž?
213. Hdže bydla najwješelschi ludžo?
214. Šhto nihdy nichtó nihdže wjazy njenamka, hdyž je šhubjene?
215. Šhto zhytu kopu nošow ma,
Kiž njenuchajo rěšaja?
216. Prjedy drobne nažokt je;
Wócžko krydnje módruschke;
Seleni šo jako trawa;
Brune nicž a wolij dawta.
217. Šhtó ma čim wjazy šhwalby, čim wjazy je džěrkow nacžinič?
218. Klinskotak a ridrowak
Šitarataj štok a štak.
Kidr dže njech š wěššikom,
Klinč je tola přeni dom.
219. Šhto ma wjazy mozy, ščělečč abo kruwa?
220. Šhto hrěje šymne a študži horze?
221. Mały šo je šchtyrjoch žiwu, a hdyž je wotrostk, powróčza
šemju, a po šmjercži na reje šhodži.
222. Štaj do jena dwaj čšlowjetaj
Se šwjatym wjašom šwjašanj;
A hdyž tón šwjaš šo róšdrěwa,
Ma djabol šwoje wješela.
223. Šotre jaštwo ma šchěrsche wokna hacž ščěnty?
224. Šucznač a šuchuščč padnjetaj na dobo do rěki; šotreho
wódnj muž prjedy pod wodu ščěhnje?
225. Šotry kamjeń pšchihotuje nam jědž?
226. Šotremu šwjatemu ščžini moleč šš brody?
227. Šhtó po šhribjecže dže?
228. W šahrodže šu holicža,
Kóžda „džewjecž“ šufnjow ma.

229. Dwe knježnje w zyrkwi stejitej,
Se žołkej bufnju drasczenej,
A k Božej službje služitej.
230. Na nózžy kóžko počne tuka,
A dołhe cžrjewo s njeho kuka.
231. Schto je njerodnickej wysche jeho rosuma?
232. Hdyž wona běži, wón dže;
Hdyž njeběži wona, wón steji.
233. Schtó woczini džěru a tykne do njeje dwaj porstaj, potom
sajědže s nimaj do dweju džěrkow a sawrě sašo tu džěru?
234. Hdyž je njedasch, nicžo wot nich nimasch; hdyž je puschczišch,
smějesch něschto.
235. Čžěpla jěsdži po lěšu,
Kłapa schtomam wo skoru;
Džěrow do nich wuruba,
S tych šej cžaha wobjeda.
236. Dwe do kulojta džěrje maja;
Dwaj porstaj k džěku potrjebaja,
A dołhe schlapy rosdžěkaja.
237. Hłowā schtyriróžkata
Wutrobu we šebi ma.
238. Koho wohen přjedy šhrabnje, šuschka abo tołstaka?
239. Schtó ma w měsčze najdale do pinzy kłodžicž?
240. Nješwacžidko ma hród; a hdyž tam poš sapočnje schčowkacž,
hiba šo wón.
241. Schto je najčiščjšchemu džěščžu masane lubšche hacž njemasane?
242. Schto druhdy s nohami do horka steji a s šhribjetom do
delka wiša?
243. Hdy šwjecžitaj piwarč a pjekar jednanski džeń?
244. Schtó je, kiž ležo wužiwa žiwnoščž, njech tež njej' lěni abo
šhorj?

245. Schto ma tył, kiž hordy njeje a šo tola nješhibuje, a byrnje pšched kralowu było?
246. Kotra honjena džiwina najbóle škafa?
247. Mjenuj te hłojcžki, kiž roscžene njejšu, tež warjene niz ani šyre, a tola nam škodža.
248. Schto ženje prawe njeje, a tola šebi žanych šwarjow a pukow nješrydnje?
249. Schto je taf šurowje bite, šo wolij pušcžža?
250. Schto praji: Moja hłowa je ludžom a cžěko je škotej?
251. Kotre hłojcžki jědža šo šyre?
252. A nječ tež w kraju wójna njej',
 Wšchať rošliwa wón husto krej,
 A dobywa š tym khlěba šej.
253. Kotra šotra šo nješóršchi, hdyž nad nej cžerwjeneho bratra cžorny bratr bije?
254. Schto do pjezy pšchińdže a nima šo pjez?
255. Schto nade wšy se šłomu rejku do koła hraje?
256. Hdyž jakotať rěcži, hacža šo šłowa; hdy pak jemu bjese wšcheho šastorka du?
257. Kotra róža kochtow a kačacžkow nima a tola boloscže cžini?
258. Kotreho šela macž kšoremu džěscžu njewari?
259. Schto ma na Žana šelenu šufnju, kiž šo pak š Michatej nažokt a nacžerwjěń šcžini?
260. Schto njedocžinkej šrawi?
261. Schto ma rady hwěžku wošryedža šebje?
262. Hdy maju rěki najlěpšche mjaško?
263. Schto je šo tójhdy pod šwjerčhom wody w kutlesčcžu wošył, a njeje šo šacžknył a tepik?
264. W kotrych cžapach karpny najlěpje škodža?
265. Pšchezjo rěka: Róžda wěz ma dwaj bošaj! Ale kotra ma ščtyri bofi, a hišcže wjerč, hdyž šteji abo leži?

266. Šchto njeje ani lohcž ani měrka, tola pať prawu měru do-
runacž wě?
267. Kotra rostlinka w starym khlěbje a tykazu roscže?
268. Hdž ma woheń ſ wodu žěntwu, kať to džěcžo rěka?
269. Kotre palzy ſo koło wočoło wjercža?
270. Kotrej džěrje stej bjese dna?
271. Kotry cžeřať ſo njehodži k cžeřanju trjebacž?
272. Šchto ſo k cžeřanju bjerje, a šchto k cžeřanju bjeru?
273. Do kotrych wosow pšchahaju woheń a wodu?
274. Kať móže ſo něchtó po židkej wodže na twjerdej wodže
pščeš rěku pšchwjeřcž?
275. Šchto ma šchthri kšhidka, wšchě na jěnym boku, a jenicžku
nohu, a kšepota rady?
276. Kotry kux njekuřa wocži, a tola wobara daloko widžecž?
277. Kotry tón krařny dar Boži kšicža ſo darmo, a njerodne
ludžiřko njekhodži řebi po njón?
278. Hdž a hdže wot potu hačožki rořtu?
279. Morwe wyřoko horka do morwego bija a řbudžuje hlořy,
kiž daloko hronja.
280. Kotre žónřke mějachu prjedy hdž ſ žybanjom a wjercženjom
khlěba?
281. Hdže tepta ſo bjeř hrěcha po Božim darje?
282. Kotre drjewo cžaha ſo ſ drjewu a ſo řařo do drjewu řuwa?
283. Šchtó rěřa a kaťa a ruba, a njeje jemu to ſ hrěchom?
284. ře mjehki; jeho rořmařnjěřch ſ porřtom a tola rořdžěka
drjewo.
285. Kařkeho wjedra řy wěřty, hdž ſo nam njebjeřa płowja?
286. Hdž kamjeń do wody řlecži, kať dołhu cžaru nórja ſo
w morju, kať dołhu w hacže?

287. Kotre =saki sběramy,
So je huba jědla by?
288. Kotre =dawki nowina
Kosnoschuje do swěta?
289. Wěsch =waki s nózku jenicžkej,
Kiž Hanka sběra k jědži bej?
290. Kotra =broda módra je,
Žanom' mužej njeroscže?
291. Kotre =„Žony“ maja we sebi twarjenja a šahrody?
292. Kotry =jěšd s wosom a na konju njeńdže, hacžrunje ma
wosy a konje?
293. Kotry =był nictó nješyfa?
294. Kotra jama ma ludžaze bydla, hródže, khlěwy, kólnje a
bróžnje?
295. Kotre město czi kasa, so dyrbišch bicž?
296. Kotry =šak móže pluwacž a lětacž?
297. Kotre =plizy njejšu žane kleski ale wješ?
298. Kotre =mosty maja wobydlerjom?
299. Kotry =šak ma šchtyri nohi?
300. Kotry =džak njeje nikomu luby?
301. Kotry =row je počny žiwych ludži?
302. Kotre =mjeńki šu jahody k jědži?
303. Kotra wješ s přenjej počojzu praji, so njedyrbišch bělicž?
304. Kotre =nohi nješteja hinaš hacž po tšjom?
305. Kotry =pjany počtronk najlěpje džerži?
306. Kotry =bity njepšhecžel šo njemóže wjecžicž?
307. Kotry =šasny cžapor šo šwěcži kaž škoty?
308. Ranzy plodža počbata;
Kotre =ranzy ražuja?

309. Zanko, shódaj, kotry =kał
Ze hej zyrkej twaricž dał?
310. Kotre =liki wonjeja?
Kotre =racžki fifola?
311. Kotre =leny běke ktu?
Kotre =hody w lécže šu?
312. Kał ma w džěrje bydlenje;
Kotry =rał pał w horach je?
313. Ze =radko, to njej' ja polo,
A psches nje wutki woža šo.
314. Kotra =warnja brēcžku lije?
Kotra želešo pał bije?
315. W kotrym =lécžu njechrjdnu
Žita ženje šrališnu?
316. Kotre =šanki narostu?
Kotre =pary šuche šu?
317. Kotru =lenku jědža drje,
Hdyž jim butra droha je?
318. Morjo šwoje =toki ma;
Kotre žnjeúzam sešłodža?
319. Kotry =konik njeokšja,
Ale prawdu postaja?
320. Šsu =nožizy nam k tsihanju,
A kotre w pinzach běhaju?
321. Kotry =kował njetrjeba
Kałowy a hamora?
322. Kotry kóslík j wyšoka
Ka naš dele mjakota?
323. Kotra kara šchidłata
Nima žanoh' koleška?
324. Kotry jasyk pschi pucžu
Koscže j čornej hablku?

325. Přhecžo ƚu kleski a donoški šatraschna wěz?
326. Wšcho ma ƚwój kónz; a hdyž je kónza kónz, šcho je tón kónz?
327. Šcho čžinitaj woweži a krowjazy paštyř se ƚwojim šadkom, hdyž je čžaš domoj?
328. Hdy je tón abo tamny židki muž w domje š knješom?
329. Mješ hracžkom a šadženym rubježnikom, kajki je to rošdžěl?
330. Kruta mandželska muž a wušdže džerži, ale šcho někotražkuli na šebi šamej njemóže do wušdy wšacž?
331. Na kotrej šlužbje tež dušchny čželadniř dlěje hacž někotre hodžinki njeje?
332. Šsrjedž kotreju žonow našche žiwjeńczko steji?
333. Kotrej třeczej trawje rěkaju drugej?
334. Šcho kotosch š jejemi čžini? A šcho paš jejowu přchekupž, š nimi na wiki šhodžo?
335. Do kotreju džerkow šo desčczika njeńdže?
336. Kotry čžlowjek šo knježim rad šłódkeho čžini?
337. Kotra kolija žłobjena njeje ale do horka steji?
338. W domje čžicha hońtwarka
 Lóji ale njetsěla,
 Lójbu šyru špupoli,
 Nima nóž a widlicžki.
339. W šastarsku bě papjera
 Pišarjam 'ščeže nješnata;
 Na kožu to wóšlazu
 Pšhiprawjenu pišachu.
 Šich te knihi šastarske
 Šdadža šo nam trubjele. —
 Mi tu kožu mjenujče!
340. Šchto drje kemschazy njeje a tola by najradšcho dženíř a dženíř šwjaty dženíř wšak?

341. Stej wulkej horje Łužiskej,
Kiž s wjerchomaj ƚo strowitej;
Drje módritej ƚo s nasdala,
Stej selenej paƚ wobliška;
A mjenujetej pschibohow
Se starodawnych stotetkow.
342. Kotre wopusche s włoƚami njerostu, ale se symnej wodu?
343. Kotry =duschk ma hubu stulecž, hdyž wobstarni rěcža?
344. Kotre město ma ƚwjatk a pjatk budy, a niz jeno na wicžne dny?
345. Šhto wotliša lód a wulisa wodu, hacžrunje jasyka nima?
346. Kotre šwěrjatka hrjebaju morwe škocžatka do semje nuts?
347. Čžert ma tež bibliju w hłowje, ale hdže niz?
348. Hdyž Noah ƚaschcž ƚ lijeńzy pocža, na cžo wón tón přeni hódž dyri?
349. Kotry wóšomnohacžk je ƚkalž a ƚycže ƚ kójenju ƚkaje?
350. Šskone je to žórleschko, ƚošmifate wob ƚoko.
351. Ze šhescherkata ƚudžerjawa, a tola włoƚow nima.
352. Ma ƚožuch šwonka ƚošmaty, ƚej žónki wodži do trawy;
Ma s boka rohaj šwjertnjenaj; ƚo pětnje hladaj psched nimaj.
353. Šewak je mjašo wokoło ƚoscže; komu paƚ wokoło mjaša ƚoscž roscže?
354. Šhtó ƚralowa ta běka je,
Kiž lěpi ƚěcham wopusche,
A cžerje twari wot wody,
Hdžež jěšdži ludžik wješeky?
355. Šhtóž ju ma, to lědy wě,
A ƚej waži mašo,
A hdyž škipri, štona šlě,
So je s njej ƚo štašo.
356. Šsněh je tola s mjersnjenja;
Ale ja paƚ wot wóhnja
Šsněh ƚym s wody ščzinjena.

357. Šchtó ƚo wot wody žiwi a šchtó paƚ wot wětra?
358. Š ƚulojtego hrabachu; š ƚulojnym do ƚulojta honjachu; na ƚulojnym do džěry tyƚachu, a š ƚulojnym š džěry bjerjechu.
359. Holcžka ƚiwa na šchtomje: Pój ƚej po mnje, pachole!
Šžěrwjenu ma ƚuknicžku, ƚamjeńtnu paƚ wutrobu.
360. Šdyž nimam, na mnje borkaju,
Šdyž mam, mje bja se žerdku.
361. Še š wulkeho šchtoma mały plód, a tón ma dóńcžku, dwaj
žłobikaj a dwaj połcžikaj.
362. Burej na tšěchu, ƚnjenjam na hłowu,
Šhudym do cžrijow, ƚonjom do ƚortow.
363. Baje baje bašnicžku, nohu ma 'nož jenicžku;
Šłowu jemu wotežachu.
364. Še běke jejka bješ cžworƚa ƚo na trawnikach namƚuja.
365. Šu rady mamy do wěńza,
A njerady do woblicža.
366. Ššo jedyn taji do semje,
A druhi ƚ njebju šhladuje.
367. Šchto ma ƚo lěpje, len abo ƚaƚ?
368. Priedy běka ƚošchilka, potom hłojcžka šelena,
Š purpurom ƚo šžěrwjeni, wutroba ƚo šƚamjeńcži.
369. Šhódacž ƚóždom' lóžko je, ƚelko tšhow do měržy dže.
370. Mjehki je a bješ ƚošcže, tola ranow nabije;
Šimaj jeho do hušdy, paƚ ƚej šworasch jěre dny.
371. Ššym do Šana pšchišhoł a po Šafubje du,
A drusy njech džěcži mi wufubłaju.
372. Dwoje nožizy wšchaƚ ma, tola nicžo njetšiha.
373. Dypaƚ w přědku ƚuša, ƚopje,
Šubaƚ je pšchi ƚóždej štopje,
Ššerpy hroža na šadku,
Tola nišoh' njerěšnu.

374. Wohań šebi lubicź dam;
Wopaleny khribjet mam;
S woblicžom šo šwěcžu wam.
375. S pyštom kała, nješuša,
Šejtu ma a nješlepa.
376. Rušam, so-li rěšasch mje;
Chzesch-li kušacz, palu cže.
377. Rězěcź mje šłóncžko njewidži;
Rězěwš mój widža hwěšdaschki.
378. Dwanacže khwatatyh kolešow ma,
Wjercži šo š nimi do koleša.
Tak bě žo tehdy, hdyž počža šo šwět;
Šsudny džeń škafa jim: Šastańcže nět'!
379. Šhto šadžěwa knjesej, so njemóže na konju šedžecź?
380. W šahrodže šelene hólczata šedža a njecžinja nišomu ničžo;
ale hdyž žanemu šholowcžki ščehnjesch, šo wón cži do
wócžkow da.
381. Šotra je ta rostlinka, kotrejž rěbliš rěkaja; tola po njej
njekaža?
382. Šětša kčēja š Wašporu, k šetu šrawja našymu.
383. W šahrodkach kče na hody, njech tež w šněšy było by.
384. Šdy dawa hłowonz mjedawki?
Šdy šluža šłoby k šbožu cži?
385. Šotry šerbski šchtom je to,
Šiž nam kče najposdžišcho?
386. Šnjemi pychula na dwěmaj štokomaj šedži; tej prawej džowzy
matej bliško njeje šedžo kóžda šwój štok, a wbohej
pšchirodnej hólczzy dyrbitej dalošo wot njeje wobej na
jenym šedžecź.
387. Šorka dawa wot šo;
Šelka cžini pod šo.
388. Šžohodla žadyn jenicžki murjeć babylonskeho tórma ani šapki
šalenza powoptaš njeje?

389. Prěni rady s boka steji,
 Druhi prosty pokasuje,
 Tseczi je tón dołhi Jurij,
 Schtwórtu rady pjerščežen nošy,
 Pjaty cžrjódku wobsamkuje.
390. Komu žanalutka mola do kožucha njemóže?
391. Schtó by wješeły był, hdyž by jeno na jene wucho blyšchał?
392. Čzohodla nihtó rad blisko pschi hordacžku njeje?
393. Deczi, runjež morwa je,
 A hdyž sleczi do tebjje,
 Žiwjenje czi wutorhnje.
394. Hacžrunje ma na hłowje wošebnu kónu, wschał tola wočoło
 njeho rad smjerdži, kaž praja.
395. Wacžof wiša wot wjercha, spody schtyri kónčki ma;
 Žónska šedžo sa nje pschima, a s nich běku brěčžku žima.
396. Wón lěta, a nej' žadny ptacžk,
 Ze schtyrinohacžk, mjetle-žracžk,
 Szej wodnjo s domu njeswěri,
 A wjecžor jěšdži, w nozy spi.
397. S nutska mjažo, s wonka koscže;
 Storhnjesch nohu; nowa frošče.
398. Kalkowanu kžěžku wěm, ta je džěczom snata wschěm;
 Sa khwilku je hotowa, nima duri, wofnjeschka.
 Čhze tón mały bydleńk s nej', dypacž dyrbi durčžka šej.
399. Sa młode po schtyrjom dže, po dvěmaj hdyž narostk je,
 Po tšjoch s wjetšcha na kónzu; pošles jeho wotnješu.
400. Žiwy rjecžas w žiwocže; hdyž šo snjemdri, cžwiluje.
401. We „ptacžim kwašu“ wo mni baja,
 So šedžo drěmam kurjeny;
 To na mnje hołe blady khaaja;
 Hlej škoty pan šym rychliwy,
 A takle cžasto na šwjatki
 Wam juštam: Šěrimihali!

402. Kotry šchčerczał w symje rad praji: Bur wujk, a w lécže
je wołak: Bur čžert!

403. Wopuščkate hłowčžki šu, hrječtanwy š nich nastanu.

404. Wam čžinju lutu dobrotu,
Wy trapičže mje š frutobu.
Ššym hrubje š thěžki wubity
A do wěšřika mjetany.
Mje š kamjenjemi rošdrěja
A potom š wodu potepja.
Ššym tołkany a walany,
Do horzej' džery thknjeny.
Ššej na mnje wóšřja želešo
A potom do mnje dadža šo,
A roštołku mje š koščžemi,
Tych maja dwaj a thřžycži.
Paš ša wšchu tajku pšchescžěhu
Ša wščitkich rady šžiwju.

405. Še buram lěhwo deškowe,
A kralam kožo šlēborne;
Kiž čžini je, joh' nježada,
Šchtóž wješe je, joh' njetrjeba,
A šchtóž je kupi, nočžy joh',
Šdyž we nim ležišch, njewěšch to.
Šón wěnzujaja a wuphšcha,
A tola pšchi nim płakaja.

406. Wón rad šo huša po čžrjewkach,
Šdyž čženke šu kaž ničž;
Ma kwašach, piwach, kermušchach
Džě bješ njoh' njecha hicž.
Wón š Drjewiz je a Woškankež,
Ma š jědži žiwizu.

407. Nimam šchidkow, maham tola,
Štawow nimam, walam šo,
Do mnje potaja šo hola,
Žyly kraj šo kuri to.
Kěšaj, rubaj, kałaj, šyčaj,
To mje ničžo njeboli,
Š horšchčžu do měcha mje thčaj,

Won ƚo nihdy njespjelni.
Božeho ƚo ƚónza boju,
Pšched nim cžekam struchliwa,
Sběha wětšik hubu ƚwoju,
Košlétuju do dala.

408.

Za cži dom a zyrkej twarju,
Pjecžen pjeku, mjašo warju,
Njepšhecželow ƚakałam,
Konjom nohi wobkruczam,
Woram, łopam, drjewo rubam,
Pomham s jastwa bólnym ƚubam,
Kodženy ƚym se semje,
Blyšć mje jara lubuje.

409.

Won rohaj tyka do dwora,
Hdyž pišcžo cžehnje s dwora;
Sej s dwora do wšy nastaja,
Hdyž do dwora ƚo špora.
A tola žadyn pšcheměnk njej',
Niz hepjel njepoškuschny,
Ně, t jědži pomha cžlowjekej,
Se žykom' ƚwětej wuschny.

410.

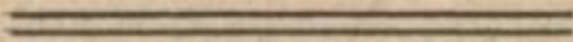
Si ƚhribjet ščinja wot šchtoma,
A woblicžo wot ƚwinjecža;
A šchtóž ju s rědka nałoža,
Ššo temu praji: „Njerodka“.

411.

Šchtó to je, kiž takle baje?
Wopředk' ƚym kaž ƚocžny plazk,
S toho lěsu cžeńki wlažk;
Potom rostu běka waka;
Hłódna wróna na mnje cžaka.
Hdyž ji žiwa wujědu,
Hłuboko ƚo šaryju.
Lětkow šchtyri abo tšri
Kostu nutška na semi.
Na tšjoch kralow šesrawju,
Won pať šcže ƚo njeswažu.
Hakle mejška cžopłota
Šwabi mje do powětra.

Schtyri kšhidła noscha mje;
Te pať njejsku jenajke;
Spódnjej dwě kaž papjerka,
Swjeršchnej jako s kopora;
Kunjež nohow šchěscz tež mam,
Tola wjele njeběham;
Žiwju někotre ƚo dny,
Sežranza mje ƚwarisč ty.
S meju hižo na kónz dže
Moje sjawne žiwjenje.

412. Kotra žona muža ani s jeniczkim ƚłowczkom nješrani?
413. Do njeho tykaja nasady mokre a ƚuche; wón pať to njecha
we ƚebi sšhowacz, a dawa je drobne přědku sažo wot ƚo.

III. Tseczi staw.

Mjerwine dosahrabki.

1. S morja k njebju seskhadžamy;
Pod njebjom wam pschiptuwamy;
Ma kraje so wuplakamy,
A s tym byče swotbywamy.
2. W kotrym domje ženje žana mandželska pschekora pobyla njeje?
3. Kotremu mužej to do wuschow njeudže, njech žona moskota a
hapota, kaž jara by chžyła?
4. Ssu-li naš teptali, dawamy picže,
Ssměmy-li wuskhnyč, škódka šmy jědž.
5. Schto ma nimale poł kopy nohow, a doma njecha rad stejecz
ale radscho na scženje wiša?
6. Pschecžo je w šymje mjeršaza wěz, hdyž wote msche džesch, a
šajaz czi psches pucžik na překi škoczi?
7. Schto měšacžk dvě nježeli dołho na njebju cžini, hdyž šmy
młodeho měšacžka měli?
8. Hdyž na stajne ma počnu wodu,
Ma brēcžku s šmjela a se škodu;
Hdyž małko so jom' wody lije,
Wón šamulutku wodu pije.
9. Přeni nošy cžoplotu,
Druhi šymu šišaku,
Tseczi deschcz a mokščinu,
A tón šchwórtly šuchotu.
Schto czi šchtyrjo bratsja šu?

10. Zena ma jón wot myrty,
Sa druhu je rucžany,
Wšcho to jene, kajkiž je,
S prawdu jeno na hłowje,
Bješ njoh' pluska haniba
Tež na rjeńšche holicža.
11. Na hłowje sajecži, na czěle wowcži a na nohomaj howjasy.
12. Skupž ma twjerdže sadžernjenu,
Broječ hłupje wotewrjenu;
Judasch s njej šo nošył je,
A to bu jom' nješbože.
13. Zene dno ma s wjetscha wscho —
Schto ma wjaz' hacž jene dno?
14. Kotraj wosaj khodžitaj spochi do kóla, wodnjo a w nožy
w lěcže a w symje?
15. Khodži a khodži, a wušnyčž, haj wodnychnyčž nješmě; haj hižo
w kolebzy khodži a šmě hagle psched kaschczom fastacž?
16. Jan pschi rězy džěšche, tuž slecžeschtej psched nim dvě s brjoha
do wody: 8 nohow a 1 wopusch. Schtó cži dvě běschtej?
17. Schto šo w drjewje hiba a tola nima stawcžka a njeje žiwe?
18. Schtó je šo narodžik a njeje wumrjek?
19. Kotre pódusche najdlěje džerža?
20. Schto nima žaneho subcžka, a sežerje drjewjany statok?
21. Pač na hłowu, pač pod stopu,
Pač do kóža, pač do hnoja,
Pač na tšěchu, pač pod kruwu.
22. Kotry runy pucž kóždžicžki snaje, hacžrunje jón ženje wohlad ač
njeje?
23. Kač to, so ta kocžiza tu Husku nješjě?
24. Sawjeracž šo s nami hodži;
Nuts a won šo s nami khodži;
Pač naš k šebi czahaja,
Pač naš wot šo storkaja.

25. Schězuka nima žanu;
Prawaſ ma 'nož jenu;
Kurjo ma jich dvě;
Schto schto ſ tšjomi wě?
Čzelko te jich schtyri ma;
Tši a tši ſu ſa bruka.
26. Wona nima žaneje rufi a ſtorſka, nima žaneje ſchije, a ſběha
tola ſwój hłóſ.
27. Kotraj piſmifaj ſtaj taſ ſylnaj, ſo móžetaj wós ſe ſchtyrjomi
kónimi ſaſtajicž?
28. Selena króna, barbity khornač, běkojta ſufnja a wopuschka
ſpody. Schto to je?
29. Schto ma ſchlapka ſomota ſpody liza? (Wizo = prawy boſ).
30. S wjetscha ſchtyriróžkaty;
Khribjecziſ ma drjewjany;
Mješwocze je ſchkleńčane,
Sady ſ zynom ſacžmite.
Prjedy hačž ſo kemſchi dže,
Do njeho ſo pohladnje.
31. Haj, pſcheš dwazhyczi nohow maja,
A w pucžach ſ nimi njeſhodža,
Ššo woža ležo na khribjecze,
A nohi k njebju tykaja.
32. Schto je w naſchim kraju ta najbóle niſka a najſchěrſcha woda?
33. Ludžo mějachu hubu na rjanu žonu, ſo rjaneho wojaka pſchi
ſebi khowa, kotryž bě wóndy k njej pſchiſchoł. Wona
paſ džeſche: Njebajcze ſlě. Šeho macž je mojeje maczerje
najmłódscha džowka. Schto bě tón młodženž?
34. Kotra broda njerofcze?
35. Kotre ſchiſchki ſteja a kotre wiſajaja?
36. Kajke wjedro ſmějemy naſajtra, hdyž ſo dženſa wjecžor
ſlónzo ſa mrócžel khowa?
37. Naſcha čzorna kofoſch ſnjeſe ſa džeń wjazy hačž pjatnacze jeji.
Kaſ je to móžno?

38. Małohdy wonjeja, hušćišcho šmjerdža; nješycza hłódných a njepoja lacžnych; a tola šo do huby bjeru a sežeru njemało pjenješ.
39. Šchto nješe hacžrunje šedži?
40. Komu šo porstow wscho lěpi?
41. Šchto jeno dže, hdyž šo do njeho lije?
42. Šchto njepadnje s třěchi, njech tež je nahła a hladka.
43. Kotry muž wóčžy nima, a tola tež widži?
44. Mjenje w nim je, a wjazy na wasy waži.
45. Šchto mataj mješ šobu tón, kiž šo do duri kłapa, a tón, kiž jemu wot nutska wocžinja?
46. Kotry karp ma wopusch najdale wot hłowy?
47. Kotre šchčerniščcza šo tež w šymje do femšišwonjenja šyfu?
48. Na cžim narasyšch hwěšdu, hdyž padnjesch?
49. W špocžatku bě na šemi;
 Šdže je wostał, wěšch to mi?
 Druhi je tam wyško,
 Kóždy rad był do njeho;
 Samknjeny je njedušchnym,
 Wotewrja šo pobožnym.
50. Spody mje ryby a wysche mje ptaki,
 A bješe mnje trjebał by hobrše štaki.
51. Próšdne wodnjo, počne w nozy,
 Mucžnym dawa nowe' mozy.
52. Šdy štwjerduje woda? Prajče nam to?
53. Šdy želešo šmjehnje, šo šhibuje šo?
54. Kotry tón cžašnik niz koleška nima?
55. S kotrej šo rostliny jěrkota žima?
56. Kotry tón Michał 'nož w lěcže tu bydli?
57. Kotry šo kralik nam do džěrki bydli?
 Worješki.

58. Kajka to broda mješ rožkami je?
 59. Kajke to wobucže w jahrodach kče?
 60. Kotry je kowař, kiž njekowa ženje?
 61. Kotra džě duščka ma wonjate kčenje?
 62. Schto dlěje šo myje a čornišče je?
 63. Schto tupacžkow nima a drobnuščko džje?
 64. Schto wožni je symne a w symje naš hrěje?
 65. Schto šame je symne, pak psched symu kryje? —

66. Schto to je?
 Sskódkje kaž polon a hórke kaž měd,
 Stare kaž narodženč, mlode kaž džěd,
 Lěnje kaž mrowja a pilne kaž wol,
 S twaroha křona a š wóšmuža koł,
 Kune kaž motedko, šichuwe kaž kóhcž,
 Tunje kaž dejmant a drohe kaž nóhcž,
 Běke kaž šasy a čorne kaž šněh,
 Čžane kaž prawda a wěrne kaž kžě?

67. Glej njewidžaty wuhlada,
 Kač jehnjo wjelka spóžera;
 A hluchi pódla šaštyšča,
 Kač liščka pěšeň šaspěwa;
 Šzo klazak ša njej honješče
 A ša rohi ju popadže;
 Tuž nahi ša šichidka ju wša
 A šufny ju šej do šaka. —
 Měi myšlicžka praj šdžiwana,
 Kač rěka tajka bašnicžka?

68. Haj džiwne mataj mandželstwo
 Tón mandžel a ta mandželka.
 Wón křodži rady na džěko,
 A wona je pschez' šasparna.

69. Tón muž je rjany běky wšchón;
 Ta žona błuča čorna je,
 Šdyž wona džje, dha čžeka wón.
 A džje-li wón, prjecž wona džje.

70. Wón jenelutke wofo ma,
A tola swět wšchón pšchewidži;
Ma wona wócžkow wulke sta,
A tola wjele njewidži.
71. Wón ma woheń ja wocži,
Wono jwufi ja wušchi;
Wón drje mori, šapala,
Wono nicžo njesfucža;
Tola bóle přenjeho
Druhoh' nastróžuja šo.
72. Nicžo njejšym woprawdže,
Tola wócžko widži mje;
Šswětko je mje šplodžiko,
A wšchaf pšched nim khowam šo,
Druhdy šo cži požažu
Na šlónzu a měšacžku.
73. Pšches pošta tych nošcherjow,
Š kóždym šedom kobjelow,
A we kóždej kobjeli
Šsedžitej dwě putzy cži.
Ta jena běła, jašna je,
Ta druha cžorna wostanje.
74. Wěšch mi tón móst najkrašnišchi,
Po kotrymž nihto njekhodži?
Šaf špody njeho ludžo du,
A ptaki šradnje létaju.
Wón wyšche kraja pina šo,
A tola wošrjedž wody jo;
Wón štworjenty je š mrócželu,
Ššo nješjewja na módrym dnju;
Wón krašny do poš koka dže,
A š wjetšcha bórny wuhašnje. —
Šdyž jeho krašnošć wuhladašch,
Ma Noacha drje špominášch.
75. Dołhe jašne hady šu,
Š wyšchin dele cžěkaju,
Po runinach wija šo
Šotom wjele pomakšcho;
A we pucžu hłubokim

Najbóle ƚo lubi jim;
Zady ƚo cze njeboji,
S pucza njeńdže nihdy czi,
S deszczikami naroštu,
Smjeńschuja ƚo na ƚkóneczku,
W brjusche žiwja stworjeńeczka,
Kiž w nim hrajo furaja.
Druhdy póžru pachokka,
Hdyž ƚo nahi do nich da. —
Chzesch-li hdže je pschecrocžicž,
Dyrbišch božy psches nje hicž.

76.

Džen wote dnja je hinajšchi,
A po prawom pschez' jenajki;
Pať jažna taczel druhdy je,
Pať lědy fromtu poťaže,
Je rady khodžer' ponóžny,
A wodnjo widžecž maťo hdy;
Toh' pěknj cžlowjek postrowja,
Hdyž nóžny pucžik stupacž ma;
'Nož paduch na njoh' njemdry je,
A hawať druhdy poschczowfnje,
A k ƚywmam wschelžy ƚyjerjo
Tež napraschuja sa nim ƚo.
Wón jutram datwa wuprawu,
Hacž sažne abo pódnje ƚu;
A s poktu jeho snamjenja
Szo hordži wěža turkowska.

77.

Patriarcha hłodu dla
Czahasche tam do kraja;
Kupjenž bu minister tam
K sežiwjenju hłódnicham;
Namfanž nasta wumóžer,
Wjele ludam šakonjer;
Bu s toh' kraja kraliza
Salomonej hłudnicžka;
Cžěpla tež tu s mandželskej
Božoh' ƚynka šhowa ƚej. —
Lube mudruschko, nam praj,
Kať ƚo mjenuje tón kraj?

78. Wón sapoczał je rjenje
Bycz kral we Božim mjenje,
Paš psches te žónki pohanske
Tež pschiboham šo klonik je.
Kaž poczałk měł je nadobny,
Tak wufónz naměł njechwalny.

79. Pomjenuj mi mužow dweju,
Se schule džě snajesch jeju;
Wobej' mjeno po šerbsku
„Pomhaj Bóh“ czi pschekóžu. —

Jedyn bėdny, nahi, hlódnny,
Ludžom stepcz a podnožk spódnny,
Pornjo praschivemu pšej —
W Šerbach nihdže tajkoh' njej'.

Druhi: šboženž wopravdžity,
Čžescženy a samožity,
Po šmjerczi ja schtyri dny
S rowa na šwět wstanjenty.

Jedyn w bėdmach, druhi w šbožu
Njesmylišchtaj drohu Božu;
Nětko ja to wjeršchny raj
Radoscz dawa wobimaj.

80. Žene mjeno.

Či šu duschne žónske jenoh' mjena;
Dwě stej w staršku, w Lufaschu je jena.
Prěnja je šej šyna wumodlika,
A joh' k Božim šlužbam pschistajika;
Druha wošlepjenoh' muža měka,
A joh' žiwika wot pschasnoh' džěka;
Čžecza š wudowu bě dołhe lěta,
Čžakasche na wumóžnika šwěta.
Nimo tych je žona hišcže jena
Pšecza była toho rjanoh' mjena;
Wlacz je była „šwjatej' knježny“, praja,
A tež ju we wulkej šwalbje maja. —
Wěscže mi to lube mjeno prajicz?
Šerbjja budža pschez' je š šwalbu hajicz.

81. W njerofumnym czěkanju
Khowasche ƚo njewjedru;
Lapny joho žiwny row,
Pšched njewjedrom da jom' sƚhow.
Row tón sajě ƚhwatajzy
S nim do czmowej hłubiny;
Tši dny njebě widžeczi
W njebju niz a na semi;
Hdyž tón row joh' wot ƚo da,
Bě wón duscha poƚkušna.
82. Ze bjes nohow a tola dže,
Szo s blaka a niz njehibnje!
A poƚasuje bjes rufi
Tež w nozy, hdyž poł ƚwěta spi,
A bjes jasyka předuje:
„Szo stajnje ƚ ƚmjerczi hotujcže!“ —
A hdyž rad powotpocznył by,
Ze pinany a storkany,
Tež pschi najlěpschim džěkanju
Som' czinja ƚschiwdu wschelaku:
Pał do džery joh' tykaja,
Pał na hósďž jeho wobwěšcha.
83. Wón jene wrótka ma,
A dwoje duricžka;
Wón ƚhodži nuts a won,
Szo poƚměj abo ston.
Wón ƚhodži pospochi
Hacžrunje bjes nózki;
Hdyž spar je sji mał cže,
Wón ƚobu njewuƚnje;
Wón w symje hałožki
Na ƚchleńzach roštвори,
Wot twojoh' přenjoh' dnja
Cže spochi wožiwja,
A hdyž to ƚastanje,
Dha s tobu ƚwjatof je.
84. Žažna kulka cžerwjena,
Selena je wopuschka,
A we mjehkim kutleschku
Kulku ma ƚaž ƚamjeńtnu.

W kulzy sašo kulka je,
S teje shtomik narosće. —
„Luby nanko, rěbjel staj,
Nam tych kulow naschczipaj!“

85. Ty masch jón sady, tež měšnik jón ma;
Nadobnom' knjesej kral škoty jón da,
W zyrkwi a druhdy tež nade wšy stoji,
A pofucze ludžom, a cžert šo joh' boji.

86. W kóžzy dobra mjašnina,
W mjašku khěžka štwicžkata.
W štwicžkach drobni bydlerjo
Bruni, cžorni taja šo.
Starých, khorych wofšchewja
S brěčžkami ta roscžinka;
Plěch ma hižo na hłowje,
Njech tež žyle młoda je.

87. Wyšoka ta wjeska je,
Koleha šo na stołpje,
Khěžki steja po rjadu,
Mjes šobu šo dótkaju.
Kóžda haji bydlerja,
Kóncžojtu tež wěžu ma.
W symje wšchěch tych bydlerjow
Kije bija s domikow.

88. Eso sybolitej wofnjeschzy
We khěžzy s kulojta,
Drje do šwěta to hladamy,
Niz do nej' se šwěta.
A hdyž tón khěžkař srudny je,
Du s njeju pacžerki,
Hdyž šradowanje we nim kće,
Eso schkleńčžka pschejašni.
To kóžde lube wofnjeshko
Ma šwěrnju wofeńčžku,
Ta šama wot šo sawrě šo,
Hdyž šmērki domoj šu.

89.

Běty pěšf mi wurychu,
Koseškrěchu na wóhnu,
A hdyž wustudnjena běch,
Šašnotu kaž dejmant měch;
Sjma na mnje moluje,
Horzota mje rospufnje,
Wofno šej mje požada,
Schpihel tež a latařnja;
Sšlabym wóczkam spomožam,
W nozy škužu hwěšdarjam.
Šamašch-li mje na kuški,
Porsty lóžko krawajja cži.

90.

Šo jutrach běka kaž šněh
Wona wopředka bě;
Selena šwjatki kaž trawa:
Šolcška njebě ščeže prawa.
Šerwjena potom kaž frej
Šiščeže luba došč njej';
Šorna pošles kaž šašy —
Šólčik nětk ša njej rad šašy.

91.

Šyšy plazf běch š wopředka,
Šnježnicška buch šelena,
Šódruštku měch šernicšku,
Š teje křónu škotojtu.
Štoho nješšym cžinika,
Šola mje tak cžwiluja:
Šsu mje křucže torhali,
Šžepali tež š bicžemi.
Š horzej džěrje praženu
Šotom toškli š tkuškawu,
Š worzlowymy kónčškami
Šudrěli hačž na žički.
Ša wšchu tajku pšchescžěhu
Škacžu tola š dobrotu;
Šošles běka želerka
Šsobu du hačž do rowa.

92. Se semje bym točeny,
Do piczelow pjelnjeny,
Pšes morjo tuž wjeseny,
Do Šerbow tak pšchińdženy
Do šchleńzy tu linjeny,
W jašnej službje minjeny.

93. Snajesch jeho?

Je džiwny hospodař,
Ma spódnju hospodu;
Ta njeje widny twar,
Je jama pod semju.

Tež bróžen pódla ma;
Ššej žita nakushezi,
Najrjeńšche sornjeschka
Ššej k symje hromadži.

Dwě móšchni w hubje ždyn
Tón skupz a nahrabz ma —
Je-l' hłódnny jeho byn,
Wón jeho wufuža. —

Joh' pachot k bydleńčka
Ššej k wodu wulije,
A hdyž joh' k njeje ma,
Tež w stoku saczepje.

94. Štó chyzk bobu jěscž?

Běch ležaka we pošleshezu
Kaž kulka schleńčana,
Tuž nabych hłojčku k wopuschku,
Bjes nóžki, kschidleschka.

Dwě nóžzy potom dostach ja,
A šaž' dwě posdžišcho;
Mi škrotšchi šo ta wopuschka
A potom šhubi šo.

Nětk w lěče pluwam, štakam ja,
Žylicžku šymu špju. —
Mje roboczenjo njejědža,
Šsym knježim k kłóšhečěńku.

95.

Wojak.

Je na wójnu wschón strojeny,
Ma kabat jako worzlowy;
Staj na hłowje jom' bodakaj,
Kiž njepscheczelow kałataj;
Tež njemdre prosczi nožizy,
A i nimaj rani, hdyž je sly.
A tola tónle wojowaf
Pšched tobu bójny czěka snaf;
Te hospošy joh' kónzuja,
So šmyknu jeho do kropa. —
Šmjercz hewaf czini blěde wscho,
A jeho šbarbi czerwjenoj'.

96.

Wón je pšhelcža, i huby pšchedže
Židžanoh' šej pšchedženka,
A jo tkajo w kumschtnym rjedže
Šytku šebi napravja.
Š natkaninu potom łoji
Mjersaze nam lětacžki,
A ta hońtwa k tomu hoji,
So šmy mjenje kałani.
A šhto měwa ša to džaka?
Wscho šo na njoh' šahanja!
Jeho i kšošczom šabicž kała
Kóžda ródna hospoša.

97.

Šaj kejžor turkowski wón je,
Šlej wjele žonow ma;
Joh' krašni króna na hłowje
Kaž purpur czerwjena.
Wón kónčojte ma wotrohi,
Kaž chžyl na jěchanje,
A šady hroža tešafi,
Te šchiwe turkowske.
Wón i wótrym hłowom šaspěwa;
To jašnje po wšy dže,
Ššo ranko w łožu njewala —
Šhtó je to? — Šódajče!

98. Janť je ředžo ja blidom jědł, a cžim wjazy je řjědł, cžim wjetřcha je na blidže hromadka była, a hdyž je řo na jědł, je žyłu kopizu do fachlow řypnył. Šchto je to jědł?
99. Třjo hólzy jedyn ja druhim po řchcžežzy wote mřche džěchu: Jan přěni, Jan řrijedža, Jan řady. Šak bě to možno?
100. Protřcžni řwjećzi wřhelko ř nim cžinja. Domasch joh' drobneho do řwěta řadža. Pawoł dawwa jom' malinku narosčž a Matij hiřchcže kuř wjazy. Šurij a Markus joh' wjele wjetřcheho mataj. Řosdžišcho Šilipa=Šakuba řwoni: „Škoro řy narosłł“, a Jan jemu praji: „Nětko řy dorosłł.“ — Š Řětrom=Pawołom hižo řo tula. Šakub joh' na hłowu plaznje a řmjěńřchi. Šaj Matej a Michal nimataj ja njoh' wjazy hacž lědy ři řchtwór-cžiny Janowej měry, a Šandrij joh' řkóncžnje makeho ř Domaschej řcžele, a tón jeho najbóle řmjěńřchi. — Šchto je tón wón?
101. Šurij řteji na brjořy wulkeje řěki. Wón ma přchi řebi wjelka, řosu a řobjel řakownych hłojčžkow a ř tymi chže w cžokmje na tamny boł. Tón cžokmiř je řnadny, řo móže Šurij wřchě te ři wěžy jenož po jenej přchewjeřčž. Nčěniřch, řo je to lóžko? — Nječ najprijedy přchewjeřy řak: mjeř tym wjelł řežerje řosu. — Dha najprijedy wjelka: mjeř tym řo řosa do řaku da. — Nčo wřchał, dha najprijedy řosu! Řěknje, to dže. Ale řchto potom řa nej na tamny brjóh? Teho wjelka? Tón řežerje řosu! Tón řak? Tón řhodži řo řořy, mjeř tym, řo Šurij-po wjelka jědže. — Wěřch jemu něřajkeje řady, řak tola wřcho řpřchewořy, a wostanje bjese wřcheje řchřody?
102. Džiwny dom je natwarjeny,
Twar wot miřchřrow miřchřtera;
Šslěbro, řkoto, dejmant nima; —
Řjersččž a proch je macžišna.
Řrořty ř njebjy cžoko řběha
Na řrutymaj řtolpomaj;
Štejiřchcžo taj přcheměnjataj,
Tam a řem řo měřtnitaj.

A tón džiwny twar ma jenož
Woknjeshzy dvě jenicžkej;
Lutki podružnik w nim bydli,
Teho nichtó widžal njej'.

Twar je s čařom džeń a wjetschi,
Njech tež twarzy njetwarja;
Wubnywshi swój čař wón padnje:
Podružnik, šo wotřal ma.

103.

Ja snaju shtom, šo seleni a krařni,
Tón pomni starodawne stotetki,
A tola pschi tym młódní šo a jařni,
A křwa s jablkami šlotymi.

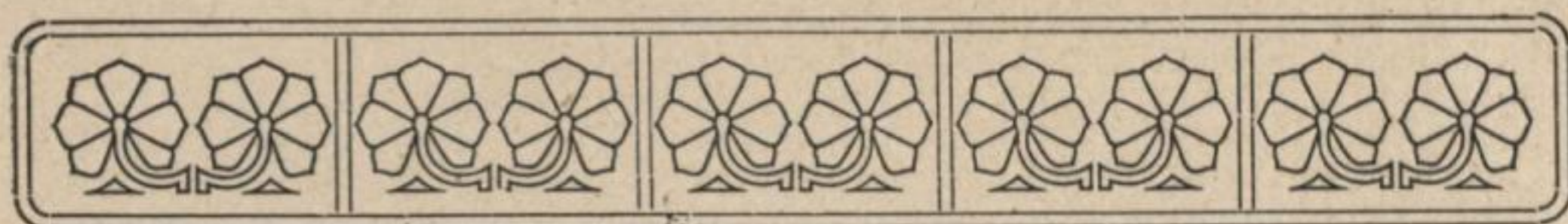
Šso milijony jemu pschibližuja
Wschěch šbožalacžnych šlotopytarjow,
Tych drohich plódom šebi wottřařuja,
Še šwěru hromadža ša wěcžny šřow.

Šžim dlěje třchařu, bohatscho jim dawwa,
A pschi tym je pschez' jenař bohaty,
A kežěč a měwacž njepschěstawa
Tež řhudžinkam rad šchčedrje dawawy. —

Njech šwětabludni šmějo nimo řhodža,
Šsej třchařu wřhelke plone shtomiřka,
Njech pnyřne řočochi jim njemdrje řłodža:
Te pořles řostobišnu nacžinja. — —

My bohacžny šo s toho šłotoř' shtoma,
Š toř' ša wřchěch pořnoř' s wěcžnym bohatsřwom.
Te plódy pomhaja do šbožnoř' doma —
Ščto je tón tajki džiwny Boži shtom?

Łupak k worješkam

abo

Kluč k serbskim hódańčkam.

I. Přeni staw.

1. Hódančko.
2. Séěn wot slónca.
3. Błysk.
4. Jazyk.
5. Jenička domjaca holčka.
6. Na koporje.
7. Slónčny časnik.
8. Hdyž změrom spi.
9. Smorčak.
10. Bože slónco.
11. Młha, kurjawa.
12. Ryba.
13. „Knjez“ na płuzy (płužna předtyčka).
14. Krušwy.
15. Hroch z tručkami.
16. Kluč a klučowa džěra.
17. Wulkemu kić, małkemu kitku.
18. Zmjerznjena = škruta.
19. Parowy wóz na železnicy.
20. To koło, kiž wokoło slónca a měsaca dže.
21. Kluč.
22. Łódź.
23. Mróčel.
24. Pismo.
25. Woda.
26. Čołm.
27. Truhana broda.
28. Čěljacy kašć.
29. Truk žerdkowych bobow.
30. Kruwjacy zwón (klimpak).
31. Slepy. — Hłuchi. — Němy.
32. Kur, kad.
33. So synył abo lehnył.
34. Prjedy twarić, hewak nje-móžeš torhać.
35. Haj, ze swojimaj wočomaj.
36. Kórki.
37. Sedom.
38. Štyri? Ně šěsć: kóžda žona chce rady za 2 mužow plaćić.
39. Zuby.
40. Slowka.
41. Žitny klósk.
42. Hrozna wón.
43. Jejko.
44. Zemja.
45. Naše zuby.
46. Włosy z plěcha.
47. Woda.
48. Měchiteptař.

49. Dwaj nanaj a 2 synaj.
50. Bože hwěžki.
51. Woheń.
52. Hdyž so horbač z khri-
bjetom do błóta wali.
53. Cigary.
54. Njedótkliwe zelo.
55. Bakut (ptak).
56. Wokenko (woknowa
škleńca).
57. Sewjernička (pola nje-
bjeskeju wozow).
58. Žiwe drjewo = lisćowe
štomy.
59. Na złoty křižik (rjadowy),
wot krala daty.
60. Kury, hdyž so popjela.
61. Hórski leněk (styskniwe
zelo).
62. Kralowe džowčo.
63. Nuza.
64. Čestne mjeno.
65. Smjerć.
66. Kozoł.
67. Brójeř; přečinjak.
68. Na smjertne łožo.
69. Měd.
70. Palenc. [postawy.
71. Sćěn = wotsćěn twojeje
72. Hdyž so na nju dešćika
dže.
73. Mur, čornoch.
74. Wapno (kalk).
75. Tón muž, kotryž zle zuby
wućahuje.
76. Škowroněk.
77. Hórnik, hewjeř w pod-
kopkach.
78. Wotcydźowak.
79. Sněh.
80. Zwón.
81. Cyrkwina wěža.
82. W kemšach, w Božim
domje.
83. Kačka a husyca.
84. Hdyž je woskobany.
85. Knot.
86. Swój jazyk.
87. Těihana wowca.
88. Wowca, hdyž ju těihaja.
89. Čilosć a strowota.
90. Zuby.
91. Husy a kački.
92. Kołp (šwon).
93. Wětřik.
94. Pčołka.
95. Błysk.
96. Ptačk w klětecy.
97. Młyn.
98. Z palcom a dołhim
porstom.
99. Rječaz.
100. Zawjednik.
101. Na swjatu Nihdu.
102. Kokulinda, kulkojte zelo
atd.
103. Dokelž jeho hižo ma.
104. Jabłuka a krušwy.
105. Organista, kantor.

106. Sněžk a slónčko.
107. Sadowy štom.
108. Swjatojanske; rěkaju tež swjatejě Marcynekoniki.
109. Pčołki skóncuja truty.
110. Mjetl.
111. Stražnikowa truba.
112. Zo by sebi jón stajał.
113. Mucham.
114. Jemjel, jemjelina.
115. Dejeřka na dójnym stólčku.
116. Broda.
117. Sudny džeń.
118. Črij.
119. Wotsćen.
120. Ta młynkowa sotra bě pjekarjowa žona.
121. Khofej.
122. Ženje; wón njesyje kał ale kałowe symjo.
123. Džewjaz (zelo).
124. Wotruby.
125. Plěch.
126. Česla z hamorom na hozdže.
127. Kholowy.
128. Wišnje a slowki.
129. Morwe ćelo — žiwa duša.
130. Kiž je so přeněmčil.
131. Hozdžik.
132. Dokelž z hele njemóža.
133. Zemjerženje.
134. a) Wo hólčku; b) wo stariku.
135. Zuby w člowječej hubje.
136. Pop.
137. Len.
138. Kolij je jenož torhany; wolij je bity.
139. Měsačk.
140. Mójzasowy kij, — Fa-raon.
141. Jabłočka a krušwički.
142. Len.
143. Zapalka, zaswěčk.
144. Zajutřišim.
145. Lód.
146. Wětrownik.
147. Piwowy sud.
148. Brězec šołta.
149. Křida.
150. Žida.
151. Mary.
152. Korčmař, kiž wodu do piwa lije.
153. Třěleřski proch; pólveř.
154. Pó slo, poslešćo.
155. Džerkawcam.
156. Husyca.
157. Rybjaca waka.
158. Sowa.
159. Tobak.
160. Naporst, naportnik.
161. W pincy.
162. Šita jehła.
163. Woda.

Ворjesčfi.

164. Dokelž we wšěch lužach
moka.
165. Zuwak.
166. Zubybolenje.
167. Sćěnski časnik.
168. Z běrnjacych.
169. Křida.
170. Łučlany.
171. Čichimichał; bórzy po
Jenje wotéhnje.
172. Lampa.
173. Młyny.
174. Husle.
175. Piwo.
176. Husle a smyk.
177. Črij a stopine porsty.
178. Slónčne.
179. Spinka.
180. Kulki.
181. Piwo.
182. Klubuch.
183. Wětrnikař a wětrnik.
184. Nózki pola tronohow.
185. Wuhlo.
186. Železo.
187. Kara.
188. Nožicy.
189. Kosmaty (pjelsćowy)
[klobuk.
190. Pišćel.
191. Karty.
192. Sedło na konju.
193. Šćěć.
194. Džěrkawe džěrow.
195. Časnik a ćežel
(= wichta).
196. Njenaćata kołbasa.
197. Hwěžka.
198. Kraki.
199. Khorhoj.
200. Kał.
201. Na ptaču woku
(= foglicu).
202. Kruwjaca pšeńca
(= čoržik).
203. Wozowe koła.
204. Wapno = kalk.
205. Smyk.
206. Mróćel.
207. Wokno.
208. Zapalka.
209. To hwězdno „baby“,
kotremuž so tež „čeće-
ranc“ praji.
210. Spěwatu.
211. Kótlík.
212. Žadyn.
213. Całta.
214. Sněh.
215. Černjowa róža.
216. Šćuka.
217. Łastojčka.
218. Krěn, cybla.
219. Wolij (lany).
220. Spanje.
221. Złe swědomje.
222. Kozybroda (na poli.)
223. Paduch.

224. Pomjatk.
225. Mokre.
226. Na kosyšću.
227. Wón sebi mysli, tón pos je so slekł, zo by lěpje hnać móhł.
228. Blidowe a stólcowe.
229. Na dobrinach sylniša trawa to „ničó“ abo tu „khudobku“ zaduša.
230. Morchej, rěpa.
231. Buram.
232. Spokojnik.
233. Štóž je sam na sebi z knjezom.
234. Pod swojej wěchu.
235. Haniby dla njemytych nohow.
236. W émowej nocy.
237. Dokelž je jich na swěće mjenje.
238. To „ničó“ je hubjena trawka.
239. Kralowa.
240. Špihel.
241. Janske muški.
242. Truk.
243. Wotsćen.
244. Wowčeř, stadło a pos.
245. Zo je Němc khmańši hač Serb.
246. Zo su módre, a tola su zelene.
247. W črijach hozdžiki.
248. Kiž měješe poslednje słowo.
249. Žana pjasć ale styknjene ruki.
250. Tři nóžki tronohow.
251. Druhi dzeń wulkeho rózka.
252. W porstnych rukajcach.
253. Do prózdnych.
254. Slónčny.
255. Wón ma Kij (= wjes, kiž tak rěka).
256. Krěn, hdyž jón truhaš.
257. Na wjeřchu hory.
258. Deščik a sněh.
259. Čas.
260. Klamařska waha.
261. Hrib.
262. Rěčka.
263. Z pismikom Ž.
264. Rybak.
265. Hdyž „khudubabu“ [hrajachu.
266. Šurk = žurk.
267. Nožicy.
268. Prošeřski.
269. Staj jenak ćežkej.
270. Sučk.
271. Palenc.
272. Zwón.
273. Cokor.
274. Začny časnik.
275. Džěra, jama.
276. Papjera.

277. Włosow na hłowach.
 278. Wopuš.
 279. Njewidźacy, slepy.
 280. Hdyž klepany kamjeń
 z worclom biješ.
 281. Hadam.
 282. Wosły: te šedziwe na
 swět přikhadžeja.
 283. Dokelž tam žadyn móst
 njebě.
 284. Ja sam.
 285. Hdyž žaneho nima.
 286. Sekera na drjewarjo-
 wym ramjenju.
 287. Srjedź naroda a smjerće.
 288. Hdyž ma brózdy.
 289. Hdyž mjelči.
 290. Brodytruhař.
 291. Bože slónčko.
 292. K stajenju na hłowu.
 293. Džowčo, holička.
 294. Popec.
 295. Nazajtra.
 296. Broda; brodaty kozoľ
 bě prjedy stworjeny
 hač člowjek.
 297. Žane njeńdže; nutř sy-
 pać so dyrbja.
 298. Porsty.
 299. Třešny cyhel.
 300. Hdyž jim nóžki wjacy
 do dna njedosahaju.
 301. Sudny džeń.
 302. Drjewowy.
 303. Pismik a.
 304. Brězowe haľožki.
 305. Njewoľa ženje; kokula
 kuka.
 306. Khěžkowy šlink; wón
 swój cyły dom na sebi
 nosy.
 307. Wusmork.
 308. Džěd, nan a teho syn.
 309. Před wosytřiharjom.
 310. Hdyž sebi na prawu
 dłón ľěwu rukajcu tyk-
 nješ.
 311. Ta sroka šćekota, a wón
 to njemóže znjesć.
 312. Z pismikom ć.
 313. Jenulutku; potom wjacy
 nač wutroby njeje.
 314. Dokelž zady žanych
 wočow nima.
 315. Wšě keřki a štomy
 wubiwaju.
 316. Zuby w hornim čelesnje.
 317. Hoľbje.
 318. Nóc.
 319. Jejko.
 320. Tobak.
 321. Khľódk.
 322. Wows.
 323. Pochawa.
 324. Snjeć.
 325. Kofej.
 326. Młyn.
 327. Durje.

328. Piła.
329. Křćeńske džěćata.
330. Čahawe ptački; w zymje
tu njeměle swojeje picy.
331. Hupak, humpak, rapak.
332. Jejko.
333. Twaroh.
334. Koł a štomik.
335. Sól.
336. Pismo.
337. Naporst.
338. Pawk a muchi.
339. Tučałka. To barbne
kolesko we wóčku wo-
koło zernički tež tak
rěka.
340. Zwón.
341. Hłódnosć, hłód.
342. Dobre swědomje.
343. Do hatka, studnički atd.
344. Sparu.
345. Dybu.
346. Špihel.
347. Škórnje.
348. Runklicowy cokor.
349. Piwo w škleńcy.
350. Wothłós, wotzynk.
351. Kón.
352. Kołbasa.
353. Matka w kołču.
354. Džěd, zastarc.
355. Zemrěty rowań.
356. Hdyž jeho psy kusaju.
357. Hdyž wyšše hospoda-
rjoweje komory (na
łubje) spi.
358. Hewak bychu z njej
dejeńkam woči wubiłe,
dokelž so jim spochi
hiba.
359. Hdyž sebi swój bok liza.
360. Čerěica.
361. Jandželam.
362. Běda. Lud praji: „Běda
nuzu honi“.
363. W njebjeskim.
364. Pismik n.
365. Do sedmeho lěta.
366. Sedom: b i b l i j a.
367. Jastwo.
368. Bubon.
369. Njebozy.
370. Swinjo.
371. Cycha.
372. W hubje.
373. To njeběše lža. Kral
w jeho móšni ničo nje-
měješe.
374. Žejo (= žro). .
375. Njemóhłe hubu změrom
wuměć, dołhož by tru-
hanje trało.
376. Wulki dźiw.
377. Čěsto.
378. Kłobuk.
379. Kón.
380. Dokelž so tehdy naj-
wjacy hrěši.

381. Smorčak.
382. Člowječa huba.
383. Zejleř, postronkař.
384. Kótlík na žehliwym
[wuhle.
385. Hdyž ju daš zemlěć.
386. Krošik.
387. Kruwjace wumjo.
388. Či kartowi.
389. Wuheń.
390. Na kosmaty.
391. Lik.
392. Wobuće.
393. Čerlica.
394. Len.
395. Štyri poslešćowe róžki.
396. Štóž na žane wóčko
njewidži.
397. Hódančko.
398. List.
399. Dobre swědomje.
400. Kapon = kokor = kokot.
401. Baćon.
402. Kholowčkaty hoľb.
403. Łastojčka.
404. Husyca.
405. Žaba.
406. Židžane husańcy.
407. Pospula.
408. Žurk.
409. Husyca.
410. Štryški kruwjaceho wu-
mjenja.
411. Woľ.
412. Stadło krow z pastyrjom.
413. Pohoně a z dvěmaj
konjomaj wóz.
414. Člowske zuby.
415. Smjerć.
416. Wětry ze štyrjoch stron
njobjes.
417. Pucherje.
418. Wětr.
419. Jejko.
420. Mróćel.
421. Naše zuby.
422. Woheń.
423. Člowjek; mały: po šty-
rjom; wulki: po dvěmaj;
stary: na kiješku.
424. Cybla.
425. Para.
426. Měd.
427. Para.
428. Wišeń.
429. Wino.
430. Hłód.
431. Ptači.
432. Lěto.
433. Hercy.
434. Són.
435. Sněh.
436. Wětrik.
437. Sćěn z boka sebje.
438. „Kóčka“.
439. Po swojim mjenje; to
ma najwjacy pismikow.
440. Ze směwkatymi wóč-
kami.

II. Druhi staw.

1. Wóčko.
2. Hłuchemu
3. Mróz.
4. Naša zemja.
5. Słónco.
6. Klepany kamjeń.
7. Zuby a jazyk.
8. Hdyž sebi namydlenu brodu truha.
9. Rěka. (Nosy čołmy, škruty atd.)
10. Dych.
11. Tučałka.
12. Zerzawc.
13. Zerja.
14. Wothłós, wotzynk.
15. Lodowa swěca.
16. Woheń w kachlach (atd.) a kad.
17. Zemja.
18. Młha, kurjawa.
19. Deski.
20. Wucho, wuši.
21. Klětka.
22. Wěcha.
23. Drjewowy pjeńk.
24. Štom, hdyž je z njeho kolebka sčinjena.
25. Kachle.
26. Karan a woda.
27. Časnik.
28. Čěpc.
29. Cypy.
30. Kosu jeno klepaja, ale wolij bija.
31. Bijaty časnik (na wěži atd.)
32. Karty (za hračkow).
33. Šěc.
34. Sułžow.
35. Póduš.
36. Zhibane tykancy.
37. Šěsc.
38. Wósom móckow na jenym hunje.
39. Poslešćo.
40. List.
41. Wóskowa swěca.
42. Daj ji zmjerznyć = lód.
43. Wapno = kalk.
44. Ženje.
45. Hłód.
46. Štóz je so 29. dzeń ma-
leho rózka narodził.
47. Do połnych.
48. Swojeho runjeća.

49. Wětrnikař.
50. Woheń.
51. Młyńske koło.
52. a) Hdyž so psowje dny póčnu; b) hdyž je psowich dnjow kónc.
53. Měsačk.
54. Wutroba.
55. Sedło.
56. Són.
57. Slowka.
58. Wětrik.
59. Nop.
60. Morjo.
61. Měsačk.
62. Sněh.
63. Nóc.
64. Kur.
65. Škrjeńc, šiškař.
66. Kozoł a koza.
67. Slepy.
68. Kón z jězdnikom.
69. Młha.
70. Žehliwe železo.
71. Khěžkow slink.
72. Žito.
73. Wětr.
74. Swjaty křiž.
75. Mróčele.
76. Mały róžk.
77. Kurjawa.
78. Kopřiwa.
79. Husyca.
80. Kruwa.
81. Kóčka (kocor) a kołbasa.
82. Sroka.
83. Pos; wón jeno lepta.
84. Seršće.
85. Cybla.
86. Kokula.
87. Rak.
88. Mucha.
89. Kołč.
90. Njetopyř.
91. Rak (hdyž je zwarzjony).
92. Hrajne kóstki.
93. Khorhoj (na wěži).
94. Swjaty Michał na swjećatku.
95. Banje = kyrpsy.
96. Nichtó njewě.
97. Na podobiznje, hdyž je so za mlode lěta molo-
wać dała.
98. Cokor; tež slony kamjeń.
99. Pčoła.
100. Žaba; wona praji, kwork'
a tež ,kwark'.
101. Zub.
102. Štomjaca.
103. Mróčel.
104. Papjerjany zmij.
105. Kózły (kó-zły).
106. Stonóžka (sto-nóž-ka).
107. a) Něćin; b) Hajnicy.
108. Worcyn (wor-cyn).
109. Ludžom woči.
110. Na lentrjenje.

111. Tyłko = khribjet na nožu, serpje, kosy atd.
 112. Njeměrnik.
 113. Pišćate holčisko.
 114. Naporstnik (Na-porstnik).
 115. Woknowa škleńca.
 116. Zapalka.
 117. Smyk a husle.
 118. Nós.
 119. Khłóšće kusy.
 120. Škla, dokelž ta steji; ale khlěb sedži.
 121. Wón da jeho sadzić.
 122. Zwón na knježim dworje.
 123. Wón je jenož z khwilemi prózdny, prózdnik pak spochi.
 124. Pjeřšćeń.
 125. Wobaj staj sadženaj.
 126. Boby.
 127. Zwony.
 128. Běrnjacy pjeńk.
 129. Słaby płat.
 130. Brojakej.
 131. Kołbasnik.
 132. Šiplenka.
 133. Třěšne = lodowe swěcy (při třěchach).
 134. Žita-wa.
 135. Z krjepjeńkom.
 136. We rće.
 137. Kwasowař.
 138. Kipica (na wišenjach, slowčinach).
 139. Kneflowe bublikowe).
 140. Pjeć: b a j k a.
 141. Raki.
 142. Wuróst (hdyž žito wurósće).
 143. Pawk, muchi a muški.
 144. Rak.
 145. Hus-ka.
 146. Hdyž klóski stejo z mokrotu wurostu.
 147. Jeleń roni = stare rohizna.
 148. Jěd-lenka.
 149. Rak wot žaby na jěd-leńku.
 150. Na čołmje.
 151. Nóc a džeń.
 152. Wonej so najkrótšo pisatej.
 153. Slěpc.
 154. Khołmc a Noslicy.
 155. Wobuzy.
 156. Klukš; wón čini: kš!
 157. Wózne koło.
 158. Noslicy: Čorne, Běle, Čerwjene.
 159. Sudobjowe.
 160. Tón trochu pjany.
 161. Njeswačidło.
 162. „Slow“; Haslow, Koslow atd.
 163. Něštožkuli zwora.
 164. Swědomje.
 165. Přismyk, t. r.: štwórty abo pjaty sobukmótr.

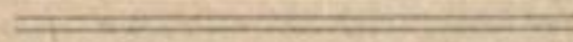
166. „Kruwjaca wopuš“ =
słódke łopjena.
167. Dokelž so ženje nje-
wobžloka.
168. To je hižo šćerkotawow
połne.
169. Drač drje morwe stwo-
rjenja; woni su pod-
danow móhł rjec žiwych
drěli.
170. Hubu.
171. „Psyče kholowy“ =
wiwawe micki.
172. Dokelž sebi ju na wšit-
kich torha.
173. Kotry mandželski přenje
kisałe słowo wunjese.
174. Za pječ porstow.
175. Wona je „kleskanja“
bóle zwučena hač wón.
176. Swědomje.
177. Kolenka we žitnych
stwjelcach.
178. Začny časnik.
179. Młynske.
180. Lód.
181. Duša a ćěło.
182. Lěkarjam.
183. Přėsada.
184. Pomjedź.
185. Wobwěšency.
186. W jejkach.
187. Žaba.
188. Kulki na nohach.
189. Palencowa pičočka.
190. Hrajna kóstka.
191. Na kalnišću.
192. W młyncy.
193. Wón wjele „zwora“.
194. Kotryž je jenu ruku
wotbył.
195. Škórc; wón „hwizdy“
čini.
196. Škrě.
197. Wichor.
198. Kokula.
199. Z pjelniznu natykany
pučeř.
200. Worješny štom.
201. Wobuće.
202. Zaswěćena swěčka.
203. Puki.
204. Hdyž so młoduš ze
starej khachlawu ženi.
205. Dokelž tam žónska
(= matka) knjejstwo
wjedže.
206. W stawach drjenje;
sucha ból.
207. Zwónk = zwonik.
208. Hubu.
209. „Šita“ jehła.
210. Młyńk.
211. Rječaz.
212. Bjez hłoda.
213. W klóštrach; woni wjele
„spěwaju“.
214. Přěčinjeny čas.

215. Piła.
 216. Len.
 217. Syck.
 218. Klinkotaty kón a wóz.
 219. Sčelčk; kruwa před nim čeka.
 220. Dych.
 221. a) Woł, hdyž je čelo;
 b) hdyž čaha pluh;
 c) hdyž je kožu za škór-
 nje dał.
 222. Mandželskej.
 223. Ptača klětka.
 224. Tučnak dlěje zwjercha plůwa.
 225. Młyński.
 226. Pětrej: jenu na pod-
 hubu, a na kóždy jeho
 2 klučow tež jenu (=3).
 227. Štóž po wosrjedku stupa.
 228. Cyble.
 229. Wóskowej swěcy na
 [wołtarju.
 230. Lampa.
 231. Wši.
 232. Rěka a młyn.
 233. Šnupowař.
 234. Pjenjezy.
 235. Dypornak.
 236. Nožicy.
 237. Třaska (= šnala) a ja-
 zyčk.
 238. Suška; štož je suche,
 so ručišo zapali.
 239. Wěžnik, kiž na tórmje
 bydli.
 240. To rěka: wón tón pos
 so hiba, hdyž šćowka.
 241. Khlěbowe pomazki.
 242. Mucha na stwinym
 [wjerchu.
 243. Hdyž piwo k tykancam
 piješ.
 244. Čěšenk, čěšne džěčo.
 245. Kosa.
 246. Tkhi.
 247. Cawtowe.
 248. Lěwica.
 249. Lane symjo, tež rěpi-
 kowe, makowe atd.
 250. Kał.
 251. Solotwjowe.
 252. Rěznik.
 253. Nakowa, žehliwe železo
 a hamor.
 254. Len.
 255. Wichork.
 256. Hdyž z hłosom spěwa.
 257. Róža do wočow, na
 stawach atd.
 258. Běrnjaceho.
 259. Krušwina.
 260. Puki.
 261. Njezrała běrna.
 262. Weměsacach, kiž nimaju
 r w svojich mjenach.
 263. Jonas.
 264. W kóždym měsacu, kiž
 ma w swoim mjenje r.
 265. Kóstka.

266. Waha.
267. Plěsń (plěseń, plěsni-
wina).
268. Para.
269. Palcy na palčnym kole.
270. Nosowej.
271. Tón před młynom.
272. a) Sekera; b) česak.
273. Do železničnych.
274. Na škruće.
275. Wětrnik.
276. Kurjawa.
277. Bože słowo w kemšach.
278. W zymje na stwinych
woknach.
279. Špała a zwón.
280. Přelče (přadliče).
281. W bróžni na wotwawje.
282. Blidowy kašćik.
283. Drjewar.
284. Drjewowy čerw.
285. Nikajkeho, žaneho.
286. Hač na dno.
287. Kozaki.
288. Podawki.
289. Prawaki.
290. Kozybroda.
291. Ta wjes „Tři Žony“.
292. Nic tón Wujězd při
Tuchorju, ani tón pod
Byćinom, ani tón nad
Sprewi.
293. Wosyk.
294. Ta wjes Jama.
295. Lu-bij!
296. Łysak.
297. Póčaplicy.
298. Wjes Zamosty.
299. Klusak.
300. Njedźak, zapozdźak.
301. Žarow (město).
302. Tymjeńki
303. Njebjelčicy.
304. Tronohi.
305. Konopjany.
306. Zabity.
307. Mosazny.
308. Zadźerancy.
309. Minakał.
310. a) Naliki; b) šěrački.
311. a) Maleny; b) jahody.
312. Horak.
313. Póžeradło.
314. a) Piwańnja; b) ko-
315. W nalěću. [wańnja.
316. a) Wosanki; a) wupary.
317. Poselenku.
318. Patoki.
319. Zakonik (= konik).
320. Stonožicy.
321. Pikikowař.
322. Njebjeski kózlik
(= pišćata kara).
323. Kwičata kara, kwičel.
324. „Wowěi“ abo „husacy“
jazyk.
325. Z nimi so rady „huba
wopari“.

326. Pismik c.
327. Wowčer předku wjedže;
Kruwař zady ćeri.
328. Hdyž žona doma njeje.
329. a) Wón „syda“; b) wón
„sedži“.
330. Jazyk.
331. Na Božej službje
[w kemšach.
332. Srjedź baby a ćělařki.
333. Druhej wotawje.
334. a) Wona njese; b) wón
nosy.
335. Do nosoweju džěrkow.
336. Přisłodźak.
337. Na železnicy za parowóz.
338. Kóčka.
339. Bablinda, pargminda,
pergament.
340. Lěnich.
341. Čornobóh a Bělobóh.
342. Třěsne.
343. Młodušk.
344. Budyšin.
345. Slóncó.
346. Tótki (= pisane bruki).
347. We wutrobje nič.
348. Na jeho hłowu.
349. Pawk.
350. Wóčko.
351. Wowca.
352. Boran.
353. Rakej.
354. Zyma.
355. Strowota.
356. Sól.
357. a) Młynk; b) wětrnikař.
358. Tykancy.
359. Wišeń.
360. Worješina.
361. Žołdź.
362. Słoma.
363. Kwjasć, kwjest.
364. Młode porchawy.
365. Róžu.
366. Žitowe symjo.
367. Len torhaja; kał rubaja.
368. Wišeń.
369. Žana.
370. Jazyk.
371. Kokula.
372. Rak.
373. Kapon, kokot.
374. Kótlík.
375. Hejkojta jehła.
376. Cybla.
377. Wows (w nocy kće).
378. Lěto z měsacami.
379. Sedło, na kotrymž sedži.
380. Cyble.
381. Wódna fijałka (Hottonia
pal.).
382. Jałorcowe (jechiběrnowe)
jahodki.
383. Božonóčne zelo.
384. Nihdy.
385. Lipa.
386. Syrotki, macoški.

387. Woheń: horka kur, pod
so wuhlo a popjeł.	400. Šlebjerdak, črjewula,
[plista.
388. Tehdy hišće žadyn palenc
na swěće njebě.	401. Čichimichał.
389. Pale a porsty.	402. Wrobl.
390. Štóž žaneho nima.	403. Tupe hłowački.
391. Hłuchi	404. Bože žito — khlěb.
392. Kóždy so jeho puknjenja
boji.	405. Smjertny kašć.
393. Třělna kulka.	406. Smyk.
394. Hupak.	407. Młha, kurjawa.
395. Wumjo.	408. Železo.
396. Njetopyř.	409. Płuh.
397. Rak.	410. Šćěć.
398. Jejko.	411. Mejski bruk, brunk.
399. Člowjek.	412. Něma.
	413. Sykanjowy rězak.

III. Třeći staw.

Mjerwine dozahrabki.

1. Mróčele.	22. Ze šklě do huby.
2. Kiž je hakle džensa do-
twarjeny.	23. Dokelž je tam Holca
(wjes) pódla.
3. Hłuchemu.	24. Durje.
4. Winowe jahody.	25. Nózki.
5. Bróny.	26. Hikawka.
6. Zo jeho pječeneho na
blidže nimaš.	27. b + r; pohoně praji: br!
7. Přiběra.	28. Běla rěpa.
8. Młyńk.	29. Ruby bok (pola tkaniny
rěka prawy bok „lico“).
9. Wětry ze štyrjoch stron
swěta.	30. Špihel.
10. Njewjestny wěnc.	31. Brony.
11. Muž w pjelsćowym kło-
buku, kožuše a škórnjach.	32. Rosa.
12. Móšeń.	33. Wujk; sotřiny syn.
13. Pičel.	34. Klučowa.
14. Tej njobjeskej hwězdnje:
wulki a mały wóz.	35. a) Jědlowe; b) šmrěkowe.
15. Wutroba	36. Bóh wě.
16. Žaba a myš (wódna).	37. Te 15 jeji njeznjesu ničo.
17. Čěsto.	38. Cigary.
18. My, kotřiž tu hišće smy.	39. Kokoš.
19. Stopine.	40. Paduchej.
20. Płomjo.	41. Młyńske koło.
21. Słoma.	42. Štóž na nju njezalězy.
	43. Jenowóčk (muž z jenym
wóčkom).
	44. Džěrkow do džěrkawca.

45. Durje.
46. Tón najdlějši.
47. Mužace brody (so truhaja).
48. Na ľahodnym lodže.
49. Paradiz.
50. Móst.
51. Łožo.
52. Hdyž mjerznje.
53. Hdyž doľho dosé w wo-
henju leži.
54. Slónčny.
55. Z poľona.
56. Čichimichaľ.
57. Mały kralik.
58. Kozybroda.
59. Stupnički, črijki.
60. Pikikowař.
61. Babyduška.
62. Młyńske koľo.
63. Deščik.
64. Kachle.
65. Sněh.
66. Ničo
67. Činjena ľža.
68. Džeń a nóc.
69. Džeń a nóc.
70. Džeń a nóc.
71. Bľysk a hrimanje.
72. Wotsčěn.
73. Tydženje.
74. Tučel.
75. Rěčki a rěki.
76. Boži měsačk.
77. Egiptowska.
78. Salomon.
79. Lazarus.
80. Hana.
81. Jonas.
82. Časnik.
83. Wodych.
84. Wišeń.
85. Křiž.
86. Krušwa.
87. Klósk.
88. Wóčcy.
89. Škleńca.
90. Třěšeń.
91. Len — płat.
92. Pětrol (petroleum).
93. Žurk
94. Žaba.
95. Rak.
96. Pawk.
97. Kapon, kokor, kokot.
98. Worjechi.
99. Kóždy rěkaše Jan.
100. Džeń.
101. To na tři hěrtý njeńdže.
Wón dyrbi 4 króc tam
a 3 króc sem jěc:
1. z kozu, wostajiwši
wjelka a kaľu;
2. z kaľom, a wozmje
kozu wróco;
3. z wjelkom k tomu
kaľej, a
4. zaso z kozu samej.
102. Čěľo a duša.
103. Biblija.

Ćišć Smolerjec knihićišćeŕnje
w Serbskim Domje w Budyšinje.

